

วาทะแห่งธรรม

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมะ ธรรมะนะ ธรรมที่ออกมาจากที่หัวใจเป็นธรรม กับ ธรรมที่ออกมาจากหัวใจปุถุชน มันเป็นธรรม... คำว่าธรรม คำพูดเดียวกัน แต่ความหมาย หลากหลายมาก ถ้าฟังธรรมนะ ธรรมถ้าเป็นธรรมจากครูบาอาจารย์ของเรา ในพระ กรรมฐานเราการฟังเทศน์สำคัญที่สุด เพราะการฟังเทศน์มันกล่อมเกล้าจิตใจนะ เรานั่ง ภาวนากันทั้งวันทั้งคืน เราเดินจงกรมกัน ความคิดเราหลากหลายมาก เราตรีกในธรรมนะ

เวลาพระ โมคคัลลานะว่างเหงาหาวนอน พระ โมคคัลลานะกับพระสารีบุตรไปฟัง ธรรมของพระอัสสชิ แล้วได้เป็นพระ โสดาบัน เป็นพระ โสดาบันนะ เพราะว่าศึกษา กับสัญชัยมา “อันนั้นก็ไม่ใช่ อันนี้ก็ไม่ใช่” สัญชัยสอนมานี้สอนจนลูกศิษย์รู้ทันนะ รู้ทัน หมายถึงว่า ตรีกในคำสอนของสัญชัยถึงที่สุดแล้ว มันแก้ไขกิเลสไม่ได้ สัญญา กันไว้ นะ ว่า “ถ้าเราพบครูบาอาจารย์ต้องให้บอกกัน”

เพราะถ้าพูดถึงย้อนไปอดีต พระ โมคคัลลานะกับพระสารีบุตรปรารถนาเป็นอัคร สาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา การปรารถนามา คือ สร้างบุญกุศลมาด้วยกัน เป็นอัครสาวก เบื้องซ้ายและเบื้องขวา เกิดมาก็เป็นเพื่อนกัน เกิดมาทุกภพทุกชาติเป็นเพื่อนกันตลอด แล้วเวลาสัญญากันถือเป็นความซื่อสัตย์กัน ถ้าใคร ได้พบธรรมให้บอกกัน พระสารีบุตร ไปฟังธรรมะของพระอัสสชิ “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ พระพุทธเจ้าสอนให้กลับไปดับที่ เหตุนั้น” ไม่ใช่ว่า ไม่ใช่ ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ สิ่งที่ว่าไม่ใช่ก็เป็นอย่างนั้น เห็นไหม

ขณะที่ว่าปุถุชนตรีกโดยธรรมโดยสติปัญญา โดยสติปัญญาที่พระอัครสาวกเบื้อง ซ้ายและเบื้องขวา การสร้างบุญญานิการมา มันสร้างเขาวัวปัญญาไง สร้างจุดยืนของใจ ขนาดที่ว่า ศึกษาจนหมดพุงของอาจารย์ อาจารย์จะพูดขนาดไหนก็ไม่เชื่อ สัญญา กันไว้

พอสัญญากันได้ พอได้ฟังธรรมจากพระอัสสชิมา มันมีเหตุมีผล มันบรรลुธรรมทันทีนะ มาบอกพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะได้ฟังธรรมก็บรรลุโสดาบันเหมือนกัน

ไปชวนนะ ชวนหมู่คณะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปขอบวชกับ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชวนสัญญาไปด้วย เพราะสัญญาถึงอย่างไรก็ได้แต่ เป็นครูบาอาจารย์มาเก่า ก็มีบุญคุณ คนมีคุณธรรมในหัวใจมันจะกตัญญูนะ ไปชวนกันว่า

“ในเมื่อแนวทางเราผิด เราไปหาครูบาอาจารย์ที่ถูกต้องเถิด”

สัญญาช้ถามกลับว่า “ในโลกคนโง่มาก หรือ คนฉลาดมาก”

“คนโง่มาก”

คนโง่นี้สอนด้วยตำราพึ่ๆ นะ มันก็เชื่อ มันก็ศรัทธาแล้ว แล้วคนฉลาดละ คนฉลาดสอนอย่างไร ดูอย่างพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ สัญญาช้สอนนี้รู้เลยว่าไม่ใช่ ก็สัญญากันว่า ถ้าเราเจอครูบาอาจารย์ เราจะบอกกัน เราอย่าเก็บไว้ฝ่ายเดียว ก็รู้ว่าไม่ใช่

“คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก”

พระสารีบุตรตอบว่า “คนโง่มากกว่าคนฉลาด”

“อย่างนั้นเธอไปอยู่กับคนฉลาดเถิด”

เพราะเวลาจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนาพุทธเป็นศาสนา แห่งปัญญา คนที่ฉลาด คนที่เข้าถึง คนที่มีภูมิปัญญา ถึงจะแยกแยะว่าธรรมะจริง ธรรมะปลอมได้

แต่สัญญาช้บอกว่า “เราจะอยู่กับคนโง่ คนโง่.. ‘ไม่ใช่ๆ’ ปฏิเสธกันไป อย่างนี้เขาก็รู้ตามไม่ทันแล้ว”

เวลาพระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะชวนกันไป ชวนหมู่คณะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วไปฝึกกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังสี พระโสดาบัน พระโมคคัลลานะนี่เป็นพระโสดาบัน เวลานั้นประพตติปฏิบัติยังง่วงเหงาหาวนอน เห็น

ไหม ๗ วันถึงบรรลุปะเป็นพระอรหันต์ พระสารีบุตรนี้มีปัญญามาก ๑๔ วัน ถึงจะบรรลุปะเป็นพระอรหันต์นะ

ขณะที่ต่อสู้กัน พระโศดบันยังง่วงเหงาหาวนอน แล้วเราประพฤติปฏิบัติเนะความคิดมันหลากหลายแค่ไหน ความคิดเราหลากหลายเห็นไหม หลากหลายขนาดไหน มันเป็นบุญญาธิการนะ บุญญาธิการ คือ เราสร้างบุญกุศลมา ได้เกิดเป็นมนุษย์ เติบจนกรรมดี เราคิดสมมุติว่าเราเป็นสัตว์ สมมุติว่าเราเป็นสัตว์เรัจฉาน สัตว์ชนิดใดชนิดหนึ่งก็ได้ ดูชีวิตเราจะเป็นอย่างไร ชีวิตของเรา มันจะเหมือนกับชีวิตของเราที่เป็นมนุษย์นี่ไหม

แล้วเวลาเป็นมนุษย์นะ เราก็มองว่า เราทุกข์ๆ นี่เราสมมุติตัวเองไง เวลาใช้ปัญญาสมมุติตัวเองว่า เป็นสัตว์ชนิดใดชนิดหนึ่งก็ได้ แล้วมันต้องทำงาน มันต้องโดนเขาบังคับบัญชา มันต้องอยู่ในอำนาจของมนุษย์ มันจะมีความสุขเหมือนมนุษย์ไหม ถ้ามันไม่มีความสุขเหมือนมนุษย์ มันไม่มีสิทธิเหมือนมนุษย์ เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา แล้วปัจจุบันนี้เรามีอำนาจวาสนา อำนาจวาสนานะ คนถ้าไม่มีอำนาจวาสนา เกิดมาแล้วไม่พบพระพุทธศาสนา

พบพระพุทธศาสนาก็ไม่เชื่อ ไม่สนใจ พระพุทธศาสนา เดินเถียงกัน ไปเถียงกันมา คูสิเราเป็นชาวพุทธในพระพุทธศาสนา ในประเทศไทยเรา วัดวาอารามเยอะแยะไปหมดเลย ทุกหมู่บ้านจะมีวัดประจำหมู่บ้าน จะมีพระอยู่ประจำวัดนั้น คูสิ แล้วเขาสนใจกันขนาดไหน มีไว้เป็นพิธีกรรมเฉยๆ มีเอาไว้วะ บ้านไหนไม่มีวัดมันก็ว่าแห้ว เกิดจากการทำบุญกุศล เพราะชาวพุทธมันอยู่กับบุญกับกุศลไซ้ไหม จะเสียสละทานจะอะไร มันก็ไม่มีพระทำกิจกรรม อยู่กันไปอย่างนั้นนะ

แต่เรานี้มีวาสนา มีวาสนาเพราะอะไร เพราะเราจะหาทางออกไป “ภิกษุผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร” เห็นภัยในวัฏฏะ การเกิดและการตาย การเกิดมา เกิดมาเพื่อมีชีวิต ชีวิตนี้เกิดมา ชีวิตนี้คืออะไร ? เกิดมาทำไม ? เกิดมาใครเป็นคนให้เกิด ? แล้วทำไมถึงต้องเกิด แล้วเกิดมาเพื่ออะไร ? แล้วอยู่ไปทำไม ? เห็นไหม ถ้าเรามีอำนาจวาสนา มันจะมีความตริ๊ก มันมีความรู้สึก มีความคิด แล้วเกิดคู่กับอะไร.. เกิดคู่กับไม่เกิดได้ไหม ?

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวนนะ ไปเห็นยมทูตทั้ง ๔ เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันไม่น่าเชื่อนะ ไม่น่าเชื่อว่า เจ้าชายสิทธัตถะจะได้เป็นกษัตริย์ มีการศึกษานะ ศึกษาพุทธวิธีจะเป็นกษัตริย์ เพราะพ่อเป็นกษัตริย์ ส่งไปเรียนมาเพื่อจะสถาปนาเป็นกษัตริย์ แล้วกษัตริย์ไม่รู้ว่า คนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ไม่เห็นแม้แต่คนเคยเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย

เวลาไปเที่ยวสวน เทวดาแปลงร่างมาให้เป็นเด็กเกิดใหม่ ให้เป็นคนแก่ชราภาพ ให้เป็นคนเจ็บ ให้เป็นคนตาย ถามนะ ถามมหาดเล็ก “นี่อะไรๆ ” มันน่าเชื่อใหม่ละ มันไม่น่าเชื่อ.. แต่ความคิดของคนไม่เคยเห็นนะ บรรณาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีบุญญาธิการมาก ทำไมไม่เคยเห็นอย่างนั้นละ ทำไมไม่เข้าใจเรื่องอย่างนี้ อย่างของเรา ทุกข์ๆ ยากๆ คนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ก็เห็นกันเป็นประจำมันก็รู้ แล้วเวลาศึกษาธรรมที่ว่า “เป็นธรรมดาคนเราเกิดมาแล้วก็ต้องตาย.. ไม่ติดสิ่งโน้นสิ่งนี้..” เนี่ยวาทะกรรม ! มันเป็นวาทะ ! มันเป็นมายา ! มันไม่เป็นความจริงหรอก !

ถ้าเป็นความจริง คูสิ เวลาย้อนกลับไปเจ้าชายสิทธัตถะ เพราะอะไร เพราะพราหมณ์พยากรณ์ไว้ว่า เวลาเจ้าชายสิทธัตถะเกิดมาเห็น ไหม เกิดที่สวนลุมพินี เกิดมาเดินได้ ๗ ก้าว “เราเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย เราจะไม่กลับมาเกิดอีก” เวลาพราหมณ์มาพยากรณ์ ถ้าอยู่ในโลกจะเป็นจักรพรรดิ ถ้าออกบวชจะได้เป็นศาสดา..

กษัตริย์เวลามีสนม มีนางผู้รับใช้ ก็เอามาแต่วัยรุ่น พอมีอายุมากขึ้นก็เอาออกๆ คือไม่ต้องการให้ลูกได้เจอสภาพแบบนั้น คือป้องกันไม่ให้ออกบวชใจ คือป้องกันเพื่อจะให้เป็นจักรพรรดิ พยายามทุกวิถีทางให้สุขอยู่อย่างนั้นนะ

คูสิ เวลาในพระไตรปิฎก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบวชแล้ว พวกพระนั่นแหละพวกต่างๆ ที่เป็นกษัตริย์ เล่นกันต่างๆ เวลาทายกัน นั่งกินข้าวอยู่ที่ถามว่า “ข้าวมาจากไหน..” “ข้าวมาจากจาน ข้าวมาจากหม้อ” เห็นแค่นั้นใจ ไม่รู้ว่าข้าวนี้มันมาจากท้องนา ไม่รู้ว่าข้าวนี้ต้องมีขวานเขาต้องทำนามา ข้าวมันถึงเป็นเมล็ดข้าวมา ถึงมาสีถึงมาหุง ถึงมาเป็นข้าว เด็กมันก็ว่า “ข้าวเกิดจากหม้อ คนเห็นบนโต๊ะ ข้าวเกิดจากจาน” แต่เราไม่มีจะกินนะ เราต้องแสวงหานะ ข้าวเกิดจากการทำงานของเรา ข้าวเกิดจากเรา ลงทุนลงแรงของเรา เราถึงได้ข้าวมา นี่ปัญญาของคนมันไม่เหมือนกัน

แต่ขณะที่เราศึกษาของเรา เราศึกษา เรามีอำนาจวาสนา เรามีวาสนาขึ้นมา เราสนใจเรื่องธรรมะ ถ้าสนใจเรื่องธรรมะนะ ธรรมะนะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหาค้นคว้ามา ปฐมเทศนา “เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนภิกษุไม่ควรเสพ” ให้พยายามค้นหาทางสายกลาง มัชฌิมาปฏิปทาเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการนะ มรรค ๘ สิ่งนี้เป็นอาโลโก อุทปาติ ปญญา อุทปาติ วิชชา อุทปาติเห็นใหม่ ความสว่างของปัญญา

สิ่งต่างๆ ที่มันจะเป็นมัชฌิมามันเป็นอย่างไร มันมีกิจจัญญาใหม่ มันมีเหตุการณ์กระทำของมันใหม่ สิ่งที่มีมัชฌิมาแล้วถ้าไม่มีมัชฌิมา มรรคที่มรรค ๘ ที่มันเป็นความสว่างเป็นความส่องใส เป็นสิ่งต่างๆ มันเกิดมาได้อย่างไร สิ่งที่เกิดขึ้นมาอย่างนี้.. วาทะธรรมนี้ มันหยุดโลกนะ เทวดา อินทร์ พรหม ส่งข่าวต่อๆ กันไปนะๆ

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงธรรมจักรแล้ว จักรที่ได้เคลื่อนแล้วจะย้อนกลับอีกไม่ได้เลย”

สิ่งที่ย้อนกลับไม่ได้อีก ธรรมะนี้มันมาจากไหน ทางสายกลางมันมาจากไหน มันมาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช่ไหม ถ้ามันมาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามรรคญาณมันทำลายกิเลสในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่ไง ธรรมแท้ๆ มันออกมาจากใจของผู้รู้! มันออกมาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เนี่ยวาทะธรรม มันหยุดการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติ ไปเที่ยวสวน สัมเวชนียทั้ง ๔ เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย “เราก็ต้องเป็นอย่างนี้หรือ...”

ถ้าเราเป็นอย่างนี้ มันเศร้าสลดใจ เพราะอะไร เพราะเราจะครองเรือนไป เราเป็นจักรพรรดิไป เราทำขนาดไหน มันก็ต้องตายไป ตายไปโดยบุญกุศล ตายไปโดยความดี มันก็เกิดในวัฏฏะ ตายไปในบาปอกุศลมันก็ไปเกิดในวัฏฏะไปลงนรกอเวจี มันก็จะหมุนเวียนอย่างนั้น สิ่งที่หมุนเวียนอยู่มันเวียนไปในวัฏฏะ คือ การเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย แล้วมาคิดใจ คิดว่าแล้วถ้าสิ่งที่มันตรงข้ามมีไหม สิ่งที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มีไหม สิ่งที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันมาจากไหนละ

ไปเที่ยวสวนถึงที่สุดแล้วเห็นสมณะ สมณะคันคว่ำธรรมอย่างนี้ สิ่งที่สร้างบุญกุศลมา มันคิดออกจะแสวงหาสิ่งที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เพราะไปเที่ยวในสวนมา เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราก็จะต้องเกิด แก่ เจ็บ ตายเหมือนเขา นี่สิ่งที่สร้างมาเป็นบุญญาธิการ เห็นไหม มันแสวงหา มันหาช่องทาง มันหาทางออกของมัน

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราเกิดมาเป็นชาวพุทธพบพระพุทธศาสนา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้แล้วนะ วางไว้ให้เราศึกษา แต่ของเราศึกษากันมันเป็นปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ มันมีฝ่ายคันถธุระ วิปัสสนาธุระ

คันถธุระ คือการศึกษา แล้วเราก็ศึกษากัน ศึกษาในทางโลก ทางวิชาการ เขาศึกษากัน แต่ก่อนเราการศึกษานะ ศึกษากันด้วยปากเพราะ โบราณ แต่พอมีการศึกษาเป็นสามัญเป็นต่างๆ กันขึ้นมา การศึกษามันเจริญขึ้นมา เราไปถือตัวถือตนว่า ปัญญาชนมีการศึกษา ศึกษาธรรมะขึ้นมาแล้ว เราศึกษาเรารู้ขึ้นมา มันวาทะกรรม ! มันวาทะ มันเป็นการตีฟปาก ! มันเป็นความรู้จักของๆ เราขึ้นมา มันเป็นความสกปรกของใจ !

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงไม่ใช่ ! ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาธรรมมา แต่มันมาจากไหนล่ะ มันมาจากกิเลสของเรา มาจากหัวใจของเรา มันมาจากทิฏฐิมานะ คูสิ เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ ตีความกันหลากหลาย ความหลากหลายกัน ตีฟปากกันเถียงกันปากเปียกปากแฉะ นะ ตีฟปากเพื่อเอาชนะคะคานกัน ด้วยโวหาร ด้วยวาทะกรรม แล้วสร้างวาทะกรรมกันแล้ว ถ้าวาทะกรรมนั้นมันเป็นการกระทำที่ผิดเห็นไหม

ในการประพฤติปฏิบัติวางแนวทางไว้ผิด มันจะไปไหนล่ะ วาทะกรรม.. สิ่งที่ว่าวาทะกรรมแล้วทำตามการกระทำนั้น สิ่งต่างๆ นั้นมันจะไปไหน มันก็ไปสู่กิเลสใจ ทั้งๆ ที่ว่าศึกษาธรรมนะ ศึกษาธรรมจะประพฤติปฏิบัติดีนะ ศึกษาธรรมมาว่าสิ่งนี้เป็นสังฆธรรม แล้วมาศึกษาบอกว่า “เนี่ยมันเป็นพุทธพจน์ เนี่ยปรมาตตธรรม..” นี่ตีความผิดๆ กันไป ตีความผิดๆ เพราะอะไร เพราะในหัวใจมีกิเลสนะ

ทองคำมันอยู่ในเหมือง อยู่ในดิน เอาขึ้นมาแล้ว เวลาเขาทำเหมืองกันขึ้นมา มันยังเป็นแร่ เขาต้องมาถลุง เขาต้องมาแยกวัตถุที่ไม่ต้องการออกไป ถึงที่สุดแล้วทองคำเข้าไปอยู่ในร้าน ทองคำเป็นแท่งขึ้นมา ทองคำถึงจะเป็นทองคำบริสุทธิ์

หัวใจของเรามันคลุกไปด้วยวิชา ! มันคลุกไปด้วยกิเลส ! มันคลุกไปด้วยทฤษฎีมานะ ! เวลาเราศึกษาธรรมขึ้นมา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถูกต้องดีงามไปหมดเลย

ในพระไตรปิฎก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์ถาม วิตกกังวลไปหมดเลย พระอานนท์จะถามไว้เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน

“ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังมีพระชนม์ชีพอยู่ มีปัญหาสิ่งใดเกิดขึ้นมาในสงฆ์ จะให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ตัดสินเลยว่า สิ่งนี้ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเป็นผู้ตัดสิน ผู้กำหนด ผู้ทำทุกอย่างเพราะว่าอะไร เพราะเป็นเจ้าของศาสนา เป็นผู้วางศาสนานี้ไว้ เป็นผู้บัญญัติธรรมและวินัยนี้ไว้ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า.. ถามขึ้นมาว่า

“เมื่อใดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ศาสนานี้จะหมดเขตหมดแดน”

“อานนท์ เธออย่าถามอย่างนั้น ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม”

ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม.. โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย จะไม่ว่างจากผู้ปฏิบัติธรรมรู้จริง ปฏิบัติธรรมรู้จริงนะ

นี่สิ่งที่พระอานนท์ถามนะ วิตกวิจารณ์เรื่องนี้มาก “แล้วจะเอาใครเป็นที่พึ่ง”

“อานนท์ เราบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายก็ต้องดับไปเป็นธรรมดา แม้แต่ตถาคตก็จะปรินิพพานในคืนวันนี้ เธออย่าเสียใจไปเลย..”

สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติ บัญญัติเห็นไหม ธรรมและวินัยที่ได้บัญญัติไว้แล้ว สิ่งนั้นจะเป็นศาสดาของเธอ

สิ่งที่เป็นศาสนานะ “ธรรมและวินัย จะเป็นศาสดาของเรา” แล้วเวลาเราเคารพ ศาสดาจริงกันใหม่ ถ้าเราเคารพศาสดาจริงนะ ในการศึกษาขึ้นมามันต้องลงธรรมและ วินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ เวลาเราปฏิบัติธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเหยียบย่ำกันตลอดนะ ธรรมวินัย คุณติ ภิกษุณีถือศีล ๓๐๐ กว่า ภิกษุเรา ถือศีล ๒๒๗ นี้ ๒๒๗ ในปาติโมกข์นะ แต่ถ้าเป็นพระไตรปิฎก ๒๑,๐๐๐ ข้อ เฉพาะ วินัยนะ มันมีวินัย มีสุดตันตปิฎก มีอภิธรรม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นตรี แล้วเคารพบูชากัน ใหม่

เพราะมันเป็นการตีฝปาก ! การประพฤติปฏิบัติมันถึงไม่จริงจัง ถ้ามันไม่เป็นการ ตีฝปากนะ เราต้องเป็นตามความจริง วาทะแห่งธรรมจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า มันสะอาดบริสุทธิ์ มันเป็นความจริง มันหยุดโลก หยุดการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย วาทะกรรม ! ศึกษาธรรมแล้วเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตี ฝปาก มันไม่เป็นประโยชน์หรอก มันไม่เป็นสิ่งใดๆ เลย มันเป็นการดำรงชีพด้วยนะ จะ ว่ามันเป็นการดำรงชีพเพราะอะไรรู้ใหม่

คุณติ เราบวชเป็นพระ.. ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ทีนี้เมื่อเราบวช บวชเป็น พระ ผู้ที่เห็นภัยในวัฏสงสาร การศึกษามันศึกษามาเพื่ออะไร การศึกษานี้มันศึกษามาเพื่อ ปฏิบัติ แล้วเวลาปฏิบัติมันจะเป็นตามความจริงที่เราปรารถนาใหม่ มันไม่เป็นตาม ความจริง มันก็เป็นจรตนิสัยละ สิ่งทีเป็นจรตนิสัย การกระทำของเรามันหลากหลาย สิ่งที หลากหลายนะ กิเลสเรามันก็หลากหลาย ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สิ่งนี้เป็นหัวใจ สิ่งทีการประพฤติปฏิบัติ มันหลากหลาย

คุณติ คุณอาหารต่างๆ ในโลกเรานี้มันหลากหลายมาก แต่อาหารเขาไว้ทำเพื่ออะไร เขาไว้เพื่อดำรงชีวิต เขาไว้เพื่อเป็นอาหาร เพื่อเป็นการดำรงชีวิตใช่ไหม ชีวิตนี้อยู่ได้ด้วย อาหาร นี้ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติมันจะหลากหลายอะไรก็แล้วแต่ สุดๆ ของ มันต้องเป็นอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์มันอยู่ที่ไหน ทุกข์มันอยู่ที่ใจ มันต้อง ย้อนกลับมาทีใจของตัว ถ้าไม่ย้อนกลับมาทีใจของตัว แต่เวลาเราศึกษาโดยวาทะกรรม มันไม่ย้อนกลับมาทีใจ มันส่งออกไปอยู่ที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ

มันส่งออกไปที่ธรรมและวินัยนั้น ! แล้วยึดพระธรรมวินัยนั้นว่าเป็นความเห็นของตัว ความเห็นของตัวถูกต้อง เห็นใหม่ แต่ไม่เคยเห็นหัวใจของตัว ไม่เคยเห็นความจริงของตัว ไม่เคยเห็นความสงบของใจ มันไม่เคยเห็นใจ มันไม่รู้จักรากฐานใจ อันนั้นเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมสาธณะ “ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา” ของสาธณะไม่ใช่ของเรา ! สิ่งที่จะเป็นของเรา คือความรู้สึกรู้สึกของเรา คือความสุข ความทุกข์ของเรา

ในเมื่อเกิดความสุขความทุกข์ของเรา มันต้องกลับมาดูจุดที่มันเกิดดับ เกิด... มันเกิดมาจากไหน ความสุขความทุกข์มันเกิดมาจากไหน มันเกิดมาจากเรา แล้วไฟมันไหม้บ้านเราอยู่นะ แต่เราไปตื่นเต็นกับสมบัติภายนอก เราไปตื่นเต็นกับสิ่งที่เป็นสังคัม สิ่งที่เป็นต่างๆ สิ่งที่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไง แล้วก็ตีรวนกันตีความกันนะ ศิกษามา ถ้าเป็นศิกษามาโดยธรรมะ แล้วตีความกัน มันเถียงกันอยู่ข้างนอกนะ มันเป็นเรื่องที่ไร้สาระ ไร้สาระมากเลย

คูติ ในการประพฤติปฏิบัติของมหายาน เขาบอกว่า “เจอพุทธะที่ไหน ให้ฆ่าพุทธะก่อน” เจอพุทธะที่ไหน แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องฆ่าก่อนเลย ถ้าไม่ได้ฆ่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่เห็นธรรม เนี่ยในมหายานว่าอย่างนั้น “เจอพุทธะที่ไหน ต้องฆ่าพุทธะที่นั่น” แต่เราไม่เป็นอย่างนั้น เราอ้างอิงกัน.. อ้างว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างนั้น สิ่งนั้นเป็นอย่างนั้น ทั้งๆ ที่ไม่รู้สิ่งใดเลย

ถ้ามันเป็นความจริงนะ คูติ เวลาครูบาอาจารย์ท่านเล่าถึงประวัติของหลวงปู่มั่น เห็นใหม่ หลวงปู่มั่น.. ในวงปฏิบัติเราเชื่อมั่นว่าท่านเป็นพระอรหันต์ เป็นครูบาอาจารย์ของพวกเรา ท่านเก็บเล็กเก็บน้อย สิ่งต่างๆ ศีล สมาธิ ปัญญาของท่าน ท่านจะไม่ล่วงเกิน ไม่ล่วงเกินเพราะอะไร ไม่ล่วงเกินเพราะว่ามันเป็นแบบอย่างไง ชีวิตแบบอย่าง ในเมื่อลูกศิษย์ลูกหาเข้ามาอาศัยท่าน สิ่งต่างๆ ในคำสั่งสอนของท่าน ในเมื่อคำสั่งสอนเป็นสังฆธรรม

ในการปฏิบัติให้ดูนะ การปฏิบัติประพฤติให้ดูนะ มันต้องเป็นแบบอย่าง การเป็นแบบอย่างอย่างนั้นนะ ท่านถึงทะนุถนอมธรรมและวินัย เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เหยียบย่ำธรรมและวินัย ไม่เหยียบย่ำเลย แต่นี่เราเหยียบย่ำกัน ตี

โหวหาร ปากแสดงธรรมกัน แต่การประพฤติปฏิบัติมันเหยียบย่ำธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะเป็นธรรมได้ไหม มันเป็นธรรมไปไม่ได้เลย ถ้าเป็นธรรมนะ มันจะเป็นสัตบุรุษ มันจะมีหิริโอตตัปปะ มันจะมีความเกรงกลัว มันจะมีความละเอียด

คุณ กัตถัญญกตเวที เราเคารพผู้ใหญ่ เราเคารพด้วยหัวใจนะ อย่าเคารพด้วยรูปแบบ ถ้าเราเคารพด้วยหัวใจ เราจะชื่นใจ เราเข้าไปหาผู้ใหญ่ เราจะมีอารมณ์ เราจะมีความสุขของเรา นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราเคารพธรรมและวินัยนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พูดไว้ในธรรมะ

“ผู้ใด อยู่ถึงฟากตะวันตกของประเทศอยู่ถึงภาคตะวันตกของชมพูทวีป ถ้าปฏิบัติเหมือนเรา เหมือนอยู่ใกล้ชิดเรา ผู้ที่อยู่กับเรา จับชายจีวรของเราไว้ แต่ไม่ปฏิบัติเหมือนเรา เหมือนอยู่ห่างไกล”

นี่ไง ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ผู้ใดปฏิบัติถึงธรรมจะเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไงผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต

ผู้ใดเห็นธรรม.. แล้วใจมันเห็นอะไร เห็นแต่ธรรมวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้เป็นสมมุติ สมมุติบัญญัติ !

สมาธิ.. คำว่าสมาธิ ในตำราที่เขียนว่าสมาธิ “ศีล สมาธิ ปัญญา” แล้วว่าสมาธิก็เป็นสมณะ สิ่งที่เป็นสมณะ สิ่งนี้ไม่ใช่ปัญญา... แล้วถ้าไม่ใช่ปัญญา ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ศีล สมาธิ ปัญญาละ ถ้ามีศีลก็มีปัญญาไปเลย ไม่ต้องไปทำสมาธิ นี้แล้วบอกว่า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพระปัญจวัคคีย์ ก็ไม่เห็นสอนเรื่องสมาธิ...

ปัญจวัคคีย์อยู่ป่าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปีนะ ผู้ใดที่เขามีสมบัติของเขาแล้ว มันไม่ต้องไปสอนเขา เราเป็นครูบาอาจารย์ของคน เราจะรู้เลยว่ากำลังของลูกศิษย์มีขนาดไหน กำลังนะ คนเรามาประพฤติปฏิบัตินะ ถ้ากำลังมันอ่อนแอ กำลังมันไม่เข้มแข็ง รักษาศีลให้จิตมันเป็นปกติ ทำไม่ต้องรักษาศีล เพราะศีลมันเป็น

ความปกติของใจ คือ ถ้าใจนิ่ง ใจไม่คิดวอกแวกวอแว คิดไม่ผิดเลยนะ คิดคือความปกติของใจ คิด ๕ คิด ๑๐ คิด ๒๒๗ มันเป็นข้อห้าม

เพราะคิดเห็นใหม่ เวลาพระในสมัยพุทธกาลนะ ๒๑,๐๐๐ ชื่อ ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกว่า “ไม่เอานะ ทำอะไรก็ผิดหมดๆ จะขอสึก”

พระพุทธเจ้าบอกว่า “จะสึกเพราะอะไรล่ะ”

“เพราะคิดมันเยอะไปหมดเลย กฎข้อบังคับมากมาย มากเหลือเกิน ทำไม่ไหวหรอก”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามกลับว่า “ถ้าคิดเหลือข้อเดียว เธอจะรักษาได้ไหม”

“รักษาได้ครับ”

“ถ้าข้อเดียว เธอจะอยู่ไหม”

“อยู่ครับ”

“ถ้าฉันให้รักษาข้อเดียว คือรักษาใจ รักษาใจข้อเดียว ไม่ต้องรักษาสິง ๒๑,๐๐๐ ข้อเลย”

เห็นไหม ถ้าถือคิดเพื่อความปกติของใจ ถ้าใจมันปกติมันก็ไม่ทำผิดคิดผิดกรรม พอไม่ทำผิดคิดผิดกรรม มันก็มีหลักจุดยืนของมัน แล้วก็ทำสมาธิง่าย

“คิด สมาธิ ปัญญา” เพราะมีคิด ปาณาติปาตาไม่ก้าวล่วง ไม่ทำลาย ไม่จบบ้าง ไม่คิดทำลายใครทั้งสิ้น เวลามันเป็นสมาธิขึ้นมา เพราะมีคิด สมานันถึงเป็นสมาธิ ถ้าไม่มีคิดทำสมาธิได้ไหม ในพวกทางไสยศาสตร์ พวกมนต์ดำ เขาก็ทำสมาธิ ถ้าไม่มีสมาธิสิ่งที่เขากระทำจะไม่มีการของเขา เพราะเขาขาดคิด พอจิตเขาเป็นสมาธิขึ้นมาเหมือนผู้วิเศษ เขาจะทำสิ่งใดก็ได้ เขาทำเพื่อวิชาของเขา เขาทำเพื่อผลประโยชน์ของเขา แต่เขาสร้างเวรสร้างกรรมนะ

แต่ขณะที่ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าจิตของเราเป็นสมาธิขึ้นมา แล้วมันเกิดปัญญาขึ้นมา การทำลายกิเลสของเรา มันสร้างเวรสร้างกรรมที่ไหน มันจะฆ่ากิเลส นะ มันจะทำสิ่งที่เศร้าหมอง สิ่งที่มีมันปกปิดหัวใจ สิ่งที่มีมันครอบคลุมใจอยู่ เพราะมันครอบคลุมใจอยู่อย่างนี้ ! เวลาเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันถึงต้องขออนุญาตกิเลสก่อนไง แล้วมันถึงจะไปศึกษาธรรม ศึกษาธรรมแล้วก็ศึกษาให้มันพอใจ ถ้ามันพอใจมันจะว่าสิ่งนี้เป็นธรรม

ถ้ามันไม่พอใจ มันขัดใจ... ขัดใจคือขัดกิเลสนะ การขัดใจขัดกิเลสนี้มันจะทำให้เราเข้มแข็งขึ้นมา เพราะเราตามใจ เราตามกิเลสตลอด เห็นไหม “ผู้ปฏิบัติธรรมไม่สมควรแก่ธรรม” ถ้าสมควรแก่ธรรม เราเอาศีลมาเปรียบเทียบไง เอาศีลมาเปรียบเทียบใช้ไหม ถ้ามันเปรียบเทียบขึ้นมา มันขัดใจหมด พอเราถือศีลปั๊บ มันไม่สะดวกสบาย ไม่พอใจสักอย่าง อะไรก็ไม่พอใจไปหมดเลย แต่ถ้ามันปล่อยตามความพอใจของมัน มันจะเหยียบย่ำใคร มันจะทำลายใคร มันจะคิดขนาดไหน มันพอใจ.. อันนั้นเป็นศีลใหม่

อันนั้นมันคิดทำลายใคร เพราะอะไร เพราะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะบอกเลย มันจะทำร้ายเราก่อน กิเลสมันจะเหยียบย่ำเราก่อน แล้วมันจะไปเหยียบย่ำคนอื่น เพราะความคิดมันเหยียบย่ำหัวใจเรา คิดซ้ำคิดซาก คิดทำคิดจนเป็นจริต คิดจนเป็นนิสัย เป็นคนพาลเป็นบัณฑิตมันอยู่ที่ความคิดนี้แหละ เพราะคิดแล้วคิดเล่า คิดจนเป็นจริต เป็นนิสัย เป็นความเห็นของตัวเอง ! แต่ถ้าคนมันคิดคินะ คนมันคิดดี หัวใจมันจะประเสริฐ นี้จะเป็นมनुสสเทโว เป็นมनुษย์แต่หัวใจเป็นเทวดา

ถ้าคิดแต่ทำลายเขา คิดแต่แก่งแย่งเขา คิดจะเหยียบย่ำเขา คิดจะมีอำนาจเหนือเขา คิดจะต้องให้เขายอมรับ มनुสสเคราะห์จนาโน ดูเคร่งจนาโน มันกดขี่กัน หัวหน้าฝูงมันจะไม่ยอมให้ใครขึ้นมาเป็นฝูงนำ คูสิ คูสุนัข คูลิง เวลามันโตขึ้นมา มันจะล้มหัวหน้ามัน ถ้าล้มไม่ได้มันต้องแยกไปอยู่ฝูงใหม่

เราเป็นมनुษย์ เราไม่ใช่สัตว์ ถ้าเราเป็นมनुษย์นะ เราไม่ต้องเคารพใคร เราเคารพธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าเราเคารพธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะถืออาวุโสกัน แต่แล้วอาวุโสกันแต่เป็นธรรมและวินัย แล้วถ้ามีคุณธรรมในหัวใจนะ แม้แต่สามเณร ๙

ขวบ เขาเป็นพระอรหันต์ เขายังมีคตินิยม เขายังดำรงชีวิตเราให้เป็นแบบอย่าง เรายังนำกราบนำไหว้ พระอรหันต์ที่เป็นเด็ก ๆ เลย นี่มันอยู่ที่คุณธรรมในหัวใจ ถ้าคุณธรรมในหัวใจนะ คนที่มีคุณธรรมในหัวใจ มันจะไม่ทำร้ายใครเด็ดขาด มันจะไม่เป็นโทษกับใครเลย

ถ้าคนมีคุณธรรมในหัวใจ จะไม่เป็นโทษกับใคร จะเป็นคุณอย่างเดียว คุณธรรม.. คุณธรรม.. มันจะเป็นประโยชน์ทั้งนั้น !

แต่นี้มันเป็นกิเลส มันเป็นอวิชชา ตีโฆหารนะ เนี่ยวาทะกรรม ! พุคนี้สุดขอดเลย เวลาแสดงนี้สุดขอด มันเหมือนกับฤๅษี ฤๅษีเขาอยู่ในป่า เขาถือศีลนะ ฤๅษีนะ มีเหยี่ยวมันเข้ามาไข้ไหม เห็นฤๅษีถือศีล ก็คิดว่า “โอ้ฤๅษีนี้เป็นผู้ถือศีล จะปลอดภัย” เข้าไปอยู่ใกล้ ๆ นะ ฤๅษีก็ทำนั่ง ทำเฉยนะ พอเข้ามาใกล้นะ เอาอาวุธปามัน คืออยากจะทำเหยี่ยวนั้นมากิน จนเหยี่ยวมันหลบทันไข้ไหม ออกไปมันตำหนินะ “เนี่ยดูทำกิริยาสงบเสงี่ยม นึกว่าเป็นฤๅษีชีไพร มีศีล ๘ เป็นผู้บริสุทธิ์ พอเข้าไปใกล้...”

นี่ไง เพราะมันมีแต่เปลือก ! หัวใจมันไม่เป็น ถ้าหัวใจมันเป็นขึ้นมา มันจะทำอย่างนั้นได้ไหม เพราะมันฝึคศีลฝึคธรรม ฤๅษีชีไพรเขาไม่กินเนื้อสัตว์ เขาเก็บพืชกินในป่า นี่เขาถือศีลของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันมีศีลมีธรรมนะ คนเคารพบูชาเองนะ ความเคารพบูชามันเกิดจากสิ่งที่เขาเห็นของเขา ความสัมผัสนะ คุณติ เราเป็นพระเป็นเจ้าอยู่ด้วยกัน ธรรมคืออะไร ธรรมคือการแสดงออก ธรรมะนี้เวลาพูดออกมา ถ้าเป็นธรรมนะ นี่ไงวาทะกรรม ถ้ามันเป็นคุณธรรมในหัวใจ มันแทงใจเรามาก มันสะท้อนหัวใจของเรา ถ้าเป็นวาทะกรรม มันมีข้อโต้แย้ง มันพูดออกมามันขัดแย้ง มันไม่เป็นความจริงหรอก มันมีข้อโต้แย้ง

แต่ถ้าเป็นวาทะกรรม วาทะแห่งธรรม มันหยุดโลก หยุดกิเลสเรา กิเลสเรามันไม่กล้าโต้แย้ง เวลาครูบาอาจารย์ท่านแสดงธรรมขึ้นมา ลูกศิษย์ลูกหาในกรรมฐานเรา มันถึงต้องการฟังธรรม ฟังธรรมสดๆ เนี่ยมันสะท้อนหัวใจ แล้วหัวใจนี้มันทำให้ชุ่มชื้น มันทำให้องอาจกล้าหาญ ในการประพฤติปฏิบัติมันจะมีกำลังของมันนะ

เวลาเราปฏิบัติเห็นใหม่ เวลาเราประพฤติปฏิบัตินะ มันอ่อนระโหยโรยแรง มันเรื่องธรรมดา กิเลสมันจะเจาะยางเราตลอดเวลา กิเลสนี้มันเจาะยางเรานะ ให้เราอ่อนระโหยโรยแรง ให้คิดน้อยเนื้อต่ำใจ ให้คิดตลอดเวลา

แต่ถ้ามีสติสัมปชัญญะยับยั้งมัน หักห้ามมัน แล้วต่อสู้กับมันนะ ถ้าธรรมะมันเจริญขึ้นมา มันจะฮึกเหิม มันจะมีกำลัง มันจะมีความสดชื่น นี่ไง ครูบาอาจารย์เป็นผู้คอยกระตุ้น มันต้องมีคนคอยกระตุ้น เวลาสมัยพุทธกาลนะ เวลาพระไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นพระอรหันต์ เป็นพระสกิทาคา พระอนาคา ท่านจะถามว่า “ใครทรมานมา”

ดูอย่างพระอัสสชิติ เวลาท่านแสดงธรรมให้พระสารีบุตร พระสารีบุตรเป็นพระโสดาบันขึ้นมา ใครเป็นคนแสดงธรรมขึ้นมา ใครเป็นคนทรมานพระสารีบุตรมา เวลาพระสารีบุตรไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติปฏิบัติจนถึงสิ้นกิเลสเป็นพระอรหันต์ รู้คุณ ระลึกถึงคุณของพระอัสสชิ ฟังข่าวว่าพระอัสสชิอยู่ในทางทิศใดที่ปัจจุบันที่ท่านอยู่ ก่อนนอนจะเอาศีรษะไปทางนั้น แล้วกราบไหว้พระอัสสชิ ทุกทีทุกๆ นี่เพราะอะไร..

เพราะพระอัสสชิเป็นผู้เปิดตาพระสารีบุตร ! เห็นคุณนะ มันลึกซึ้ง เห็นคุณธรรมในหัวใจ เห็นบุญเห็นคุณตลอดเวลา เราก็เหมือนกัน เราเนี่ยเราเกิดมาเป็นชาวพุทธ บุญคุณอันนี้ บุญคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ ให้ศาสนา เป็นผู้ประสานสังคมให้มีความร่มเย็นเป็นสุข แล้วเราเกิดในสังคมอย่างนี้

ถ้าสังคมร่มเย็นเป็นสุข สมณะชีพราหมณ์จะมีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติ ถ้าสังคมมีแต่ความขัดแย้ง สมณะชีพราหมณ์จะไปอยู่ที่ไหน

เพราะสมณะชีพราหมณ์ต้องให้สังคมร่มเย็นเป็นสุขใช่ไหม นี่เป็นสิ่งภายนอกแล้วในหัวใจของเราละ ในหัวใจ กิเลสกับธรรมในหัวใจเราขัดแย้งไหม ถ้ามันขัดแย้งนะ เนี่ยเราอ่อนแอ เราอ่อนแอกิเลสมันจะมีกำลังขึ้นมา แล้วมันก็จะเหยียบย่ำเรา พอเหยียบย่ำเราเห็นใหม่ ทำลายเราก่อน กิเลสมันร้ายนัก มันทำลายเราก่อน แต่เราไม่เห็นว่ามันทำลายเรา ถ้ามันไม่ทำลายเรา เราจะต้องสงบเสงี่ยม เราจะต้องมีจุดยืนของเรา เราจะไม่ไปอ่วมกับใครทั้งสิ้น

เพราะทุกคนเขาเป็นธรรมทายาท เกิดมาร่วมกันนะ แม้แต่สัตว์มันก็มีชีวิต มันก็รักชีวิตของมัน แล้วเราเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์นะ เราก็เกิดมามีปากมีท้องเหมือนกัน หมู่คณะของเราที่มีปากมีท้องเหมือนกัน ทุกคนเกลียดความทุกข์ รักความสุข ! อยากมีความสุข เกลียดทุกข์ ไม่ต้องการความขัดแย้ง ไม่ต้องการสิ่งใด ทุกคนปรารถนาอย่างนั้น แล้วเรานะมีความปรารถนาอย่างใด ถ้าเรามีความปรารถนา สิ่งของมันอยากใหญ่อยากโต อยากมีอำนาจนะ เราก็ขยับขยับมันสิ !

อำนาจในการปกครองมันหน้าที่ของเจ้าอาวาส มันเรื่องของหัวหน้า หัวหน้าจะปกครอง ถ้ามันเป็นสหธรรมิกกัน เราคุยกัน เราศึกษาธรรมะ เราปรึกษากัน ถ้าฟังกันได้ก็ฟัง ถ้าฟังไม่ได้ หัวหน้ามี ! หัวหน้าเป็นผู้ตัดสินใจ หัวหน้าเป็นผู้ดูแล ไม่ใช่หน้าที่ของเรา !

เราไม่มีหน้าที่ตัดสินใจใดๆ ทั้งสิ้น เพราะเราไม่ใช่เจ้าอาวาส เราไม่ใช่หัวหน้า เราไม่ใช่ผู้ดูแล ถ้าไม่ใช่ผู้ดูแลเอาสิทธิอะไรมาจัดการ ถ้าไม่มีสิทธิจัดการ นี่ไง มันคิดตั้งแต่เริ่มต้น คิดตั้งแต่ความคิดแล้ว เราคิดผิด เราถึงออกไปผิดๆ

ถ้าเราคิดถูกนะ เราต้องรักษาเรา ถ้ารักษาเรา นี้ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม เป็นธรรมต้องพูดให้เป็นธรรม ! สิ่งที่เป็นธรรม ผิดก็ต้องว่าผิด ถูกก็ต้องว่าถูก แต่ไอ้คนที่รับไป ลูกศิษย์นะมันรับไปมันเป็นความคิดที่ยกซ้อนในใจ มันรู้ว่าผิดแต่มันไม่ยอมรับ มันไม่ยอมรับเพราะอะไร เพราะมันเป็นกิเลส มันรู้จักกิเลสไหม แล้วตีฝีปาก.. วาทะกรรม !

ตีฝีปาก ตีแต่ปาก ใจมันชั่ว ! ใจมันชั่วเพราะใจมันเป็นกิเลส ใจมันชั่วแต่มันปิด หัวใจมัน ไข มันบอก มันนึกว่าไม่มีใครรู้ว่าใจมันชั่ว

ในเมื่อคนเกิดมานะ คนเกิดมาด้วยอวิชชา สิ่งที่เป็นอวิชชา.. ทุกดวงใจมีกิเลสหมด ! กิเลสหยาบ กิเลสละเอียด กิเลสอ่อน กิเลสหนักนวลขนาดไหน มันก็คือกิเลส สิ่งที่มีกิเลส ความคิดนี้ยกซ้อนหมด กิเลสทำให้คนอยู่ในอำนาจของมัน แล้วอย่ามาตีโวหาร อย่ามาตีฝีปาก ไร้สาระ !!

เพียงแต่ครูบาอาจารย์ท่านเป็นธรรมนะ ท่านเมตตาต่างหากละ มันสังเวชนะ สังเวชที่ตีฝีปากกันอยู่เนี่ย สิ่งนี้มันตีฝีปากมาจากไหน อย่ามาอ้างธรรมะ ไร้สาระมาก

เพราะมันเป็นวาทะกรรม มันเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นธรรมะส่วนกลาง มันเป็นธรรมะสาธารณะ มันไม่เป็นธรรมะส่วนบุคคล

ธรรมะส่วนบุคคล เห็นใหม่ ธรรมะส่วนบุคคลเกิดจากไหน เกิดจากที่เราเข้มแข็งให้มันเกิดเป็นธรรมขึ้นมา สมาธิธรรม.. ศีล สมาธิ ปัญญา.. มันต้องเป็นธรรมขึ้นมา ถ้าเป็นธรรมขึ้นมา การประพฤติปฏิบัติของเรามันจะไม่เป็นอย่างนั้นเลย การประพฤติปฏิบัติเพราะอะไร เพราะคนเราแอบเหงื่อต่างน้ำเราหาสมบัติมาเราจะถนอมรักษาสมบัติเราใหม่ เราจะทำสมาธิของเราขึ้นมา เราจะทำความรุ่มเย็นเป็นสุขในหัวใจเราขึ้นมา มันลงทุนลงแรงกันขนาดไหน มันจะทำได้หรือ

เขาปลุกผักปลุกหญ้า เขาทำมาหากินกันนะ นี้อาบเหงื่อต่างน้ำ เขาทำกันทั้งวันๆ เขาทำของเขาขนาดไหน เขาทำเพื่อเลี้ยงชีพของเขา งานจะทุกข์จะยากขนาดไหน เขาหามาแล้วมันก็เป็นสมบัติโลกนะ คูสิ หายใจเข้าและหายใจออก หายใจเข้าแล้วไม่ออกก็ตาย หายใจออกแล้วไม่เข้าก็ตาย มันอยู่ที่ลมหายใจเข้าและหายใจออกเท่านั้น “ชีวิตเราแขวนไว้อยู่กับความเสียวภัยอยู่ตลอดเวลา”

แต่คนมันลืมหืมตัว มันจะแสวงหาสมบัติเข้ามาสะสมเป็นของมัน หามาสะสมๆ สะสม โคนกิเลสตันหามันปิดบังหัวใจไว้ แล้วเราเห็นโทษในวิญญูะ เห็นโทษนะ “ภิกษุเห็นภัยในวิญญูสงสาร” ในเมื่อภิกษุเห็นภัยในวิญญูสงสารนะ ออกประพฤติปฏิบัติเพื่อจะเอาตัวเองชนะ ชนะกิเลสให้ได้ เหยียบย่ำมันให้ได้ เอามันไว้ในอำนาจของเราก่อน ต้องเอาสติยับยั้งมัน ถ้ายับยั้งมันถ้ากิเลสมันสงบตัวลง มันก็เป็นสมาธิเท่านั้นนะ สิ่งของมันสงบตัวลงไม่ได้ เพราะกิเลสมันฟู กิเลสมันฟุ้งซ่าน กิเลสมันมีกำลัง กิเลสมันมีอำนาจ แล้วมันก็บอกว่ามันรู้นะ ธรรมะเป็นอย่างนั้นๆ นะ ปากเปียกปากแฉะ ตีโวหารนะ มันเป็นวาทะกรรม !

วาทะกรรมมันดีก็ได้ ชั่วก็ได้ ดี หมายถึงว่า มันพูดถึงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความบริสุทธิ์ใจ มันก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราได้อะไร เราก็เหมือนเครื่องเทพนะ ไปอัดเทพเขามา มันได้ประโยชน์อะไร อัดเทพมาแล้วมาฟัง ฟังเทพแล้วเราศึกษาใหม่ เราทำให้เป็นความรู้ของเราขึ้นมาสิ ไม่ใช่

อัคเทปมา อัคเทปมานี้มันเป็นโวหารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถ้าเป็นความจริงของเรา มันเป็นความจริงของเรา

ถ้าเป็นความจริงของเราขึ้นมา มันก็แก้ไขกิเลสของเราได้ เพราะอะไร เพราะมันรู้จริง คนรู้จริงนะ คนรู้จริงมันแสดงกิริยามารยาทอย่างนี้ออกมาไม่ได้หรือ การที่แสดงกิริยามารยาทออกมาอย่างนั้นนะ มันกิเลสซัดๆ ! มันเป็นการเหยียบย่ำเขาซัดๆ !

สิ่งที่มันซัดๆ อย่างนั้นละ มันร้อยเปอร์เซ็นต์นะ มันเป็นเรื่องของกิเลสด้านเปอร์เซ็นต์ มันเป็นความจริงอยู่แล้ว ยังตีฝีปาก อวดรู้โอวดเห็น ไปอยู่นั้นนะ เพราะอะไร เพราะกิเลสมันเหยียบย่ำหัวใจใจ มันหยาบ.. หยาบมากๆ

แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ เขาทุกข์ยากกันขนาดไหน คุณลิขิตทางโลกเขาทุกข์ยาก เขาทำมาหากิน เห็นไหม เขาทำมาหากินมา เขาอยากได้บุญกุศล เขาก็มาใส่บาตรพระ เขามาทำบุญกุศลของเขา เขาปรารถนาบุญของเขา ผู้รับไง.. รับแล้ว เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราทิ้งโลกมาแล้ว เราทิ้งเรื่องโลกๆ มาแล้ว ในปัจจุบันนี้เราเป็นภิกษุ เราเป็นพระผู้ประเสริฐ ประเสริฐโดยสมมุติใจ บวชมา.. โกงผม.. ห่มผ้าเหลือง.. ประเสริฐหรือยัง ?

ถ้าประเสริฐทำไมเราไม่มีความสุขละ ประเสริฐแล้วทำไมเราควบคุมหัวใจของเราไม่ได้ละ มันไม่ประเสริฐเพราะอะไร เพราะมันเป็นพระโดยสมมุติ ในเมื่อเป็นพระโดยสมมุติ เราจะเป็นพระขึ้นมา เป็นพระขึ้นมาให้เป็นธรรมขึ้นมาในหัวใจ ให้เป็นวาทะแห่งธรรมที่เกิดขึ้นเป็นวาระๆ วาระของสมาธิ วาระของปัญญา วาระที่มันเกิดขึ้นมา มันจะบริหาร มันจะหมุนเวียน ไปเป็นมรรคญาณ มันจะเกิดขึ้นมาเป็นสังขาร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมาที่โคนต้นโพธิ์ เพราะสังขารอันนี้ไง อานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก จิตมันเกาะลมหายใจเข้าไป จนมันละเอียดเข้ามา ลึกซึ่งเข้ามา ถึงฐานข้อมูลของใจ “บุพเพนิวาสานุสติญาณ” เห็นข้อมูลของใจออกไป มีสติสัมปชัญญะ ใคร่ครวญตามฐานข้อมูลออกไป มันเห็นแต่ข้อมูล แต่จัดการสิ่งใดไปไม่ได้ เพราะไม่มีความสามารถจัดการสิ่งใดได้ นี่ไง สิ่งนี้ถึงไม่ใช่การชำระกิเลส วางสิ่งนี้ไว้ “มัชฌิมายม” เข้าไปถึง “จตุปปปาตญาณ” เพราะจิตละเอียดเข้าไป ถ้ามันกำจัดข้อมูลอย่างนี้ไม่ได้ มันยังมีแรงขับอยู่

เพราะมันมีแรงขับเคลื่อนอยู่ คืออวิชชา อวิชชาสิ่งที่มันครอบคลุมใจอยู่ มันก็ต้องมีแรงขับเคลื่อนนั้นต้องไปเกิด จุติอุปาทาน เห็นจิตเกิด เกิดในสภาวะแบบไหน เกิดด้วยแรงขับเคลื่อนด้วยกรรม เกิดด้วยการกระทำของเขา แล้วสิ่งที่เกิดและตาย การเกิดและการตายเห็นสภาวะแบบนี้ มันเห็นโดยข้อมูลของใจนะ เห็นโดยปฏิสนธิจิตนะ ไม่ใช่เห็นคนไปเกิดและคนตายที่โรงพยาบาลโน้น อันนั้นมันเป็นภพ ภพตั้งแต่ปฏิสนธิวิญญาณเข้าไปในไข่แล้ว สิ่งที่มีข้อมูลของจิตที่เราศึกษาของเราในดวงจิตของเราคนเดียว ในดวงจิตในความเห็นของเรา ในจิต ในปฏิสนธิจิตที่มันเกิดมันตาย

การเกิดการตายในสวนที่เจ้าชายสิทธัตถะท่านไปเที่ยว อันนั้นเป็นการเกิดของยมทูต ที่มาทำให้เห็น นั่นมันเป็นการเกิดในวิญญู แต่การเกิดอย่างนี้ มันเห็นข้อมูลของจิต มันเป็นการศึกษาของจิต จิตค้นคว้า จิตมันสงบเข้ามามันกลับไปอยู่ที่ใจของตัวเอง นี่สังขารมันจะเกิด มันจะเกิดอย่างนี้ ไม่ใช่สังขาร มันวาทะกรรม เพราะอะไร เพราะความคิด ความคิดไม่ใช่จิต ความคิดเป็นอาการของจิต เวลาเราคิดขึ้นมา อาการของจิตมันคิดออกไป มันก็เป็นเรื่องสมมุติโลก มันเป็นสามัญสำนึก

แต่เวลาเราทำความเข้าใจเข้ามา มันก็ย้อนกลับมาที่ตัวจิต ตัวจิตเข้าไป มันไม่ใช่ความคิด ไม่ใช่ความคิด เราคิดถึงอดีตชาติได้ไหม เราคิดถึงวันเราเกิดเราตายได้ไหม ไม่ได้หรอก แต่ขณะที่จิตมันสงบเข้ามา มันเข้าไปถึงตัวจิต เข้าไปถึงตัวจิตมันก็เห็นข้อมูล นี่ไง นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลยว่า ตั้งแต่ก่อนที่จะเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ก็เป็นพระเวสสันดร นี่สิบชาติ ทศชาติ ไปเรื่อยๆ จนไม่มีต้น ไม่มีปลาย สาวไป ไม่มีต้น ไม่มีปลายเลย ไม่มีต้น ไม่มีปลาย อันนี้เป็นความคิดใหม่

ถ้าเป็นความคิดมันจะรื้อค้นข้อมูลได้อย่างไร มันเป็นพลังงานของจิต ตัวจิตมันเป็นพลังของมันเอง สิ่งที่เป็นบุพเพนิวาสานุสติญาณ ในเมื่อข้อมูลอย่างนี้ ถ้ามันไม่ได้สำเร็จเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้มันก็มีอยู่ในหัวใจ เพราะเป็นพระเวสสันดร บุญกุศลที่สร้างมา ชาติที่ได้ครบบารมีเต็ม บารมีเต็มก็มาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เจ้าชายสิทธัตถะถ้าไม่ได้ปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม

คูสิ พระเจ้าสุทโธทนะพยายามจะเอาไว้ให้เป็นจักรพรรดิ ก็ไม่ยอมเป็นจักรพรรดิ ไม่อยากเป็นจักรพรรดิ ไม่อยากเกิดอยากตายอีก แล้วขณะที่เปล่งวาจาที่ลุมพินีวัน “เรา

เกิดมา เราเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” ทั้งที่ยังไม่ได้ออกประพฤติปฏิบัติเลย ทั้งที่ยังไม่ได้ทำอะไรเลย แต่เพราะบารมีไง บารมีบุญกุศลที่ส่งมาไง แต่บุญกุศลที่ส่งมาขนาดไหน เวลาออกมาจากราชวัง เจ้าชายสิทธัตถะออกประพฤติปฏิบัติ คั่นคว่ำอีก ๖ ปี ๖ ปีเนี่ย ขนาดที่บารมีอย่างนี้ยังต้องคั่นคว่ำ ยังต้องมีการกระทำอีกเห็นไหม

แล้วถ้าแรงขับอันนี้มันไม่ถึงที่สุด จุติปบาทญาณก็เกิดอีก แต่เห็นข้อมูล เห็นอดีตชาติ เห็นสิ่งที่สร้างบารมีมา นี่ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๐ อสงไขยที่สร้างมาเป็นพระโพธิสัตว์ สิ่งที่บารมีมาแล้วขับเคลื่อนมา ถ้าไม่ได้บรรลุธรรมมันก็ต้องขับเคลื่อนเกิด แต่เพราะสร้างมาพร้อมมาแล้ว แต่รู้ข้อมูลเอาหัวใจของเราออกมาตีแผ่ ตีแผ่ด้วยสมาธิ ด้วยอานาปานสติ ถึงที่สุดแล้วเข้าใจโลกนอก เข้าใจโลกใน แล้ววางทั้งหมด

ย้อนกลับไปอาสาวิภขณญาณ นี่ไง อาสวะ ความเกิดความตายมาจากไหนละ มันก็มาจากจิต จิตมันคืออะไรละ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขารปจฺจยา วิญญฺณํ นี่ปัจจัยการของจิต จิตที่มันขับเคลื่อน ตัวจิต ตัวพลังงาน มรรคญาณเข้าไปทำลายตรงนั้น ใจ ทำลายแล้วสิ้นสุดของกระบวนการทั้งหมด ทำลายทั้งหมด อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา... หหมดเลย อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมุจฺจิง สุตฺติ เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ก่อนขึ้นมา สร้างสมขึ้นมา เห็นสัจจะความจริงขึ้นมา นี่มันถึงจะเป็นสัจธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา แล้ววางธรรมนี้ไว้

ธรรมนี้ของใคร ก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ แล้วเรามีอะไร มีวิชา มีข้อมูลในหัวใจ มีแรงขับของกิเลส แล้วก็ทัญญูมานะมันก็มีอยู่ในหัวใจ ศีลธรรมขึ้นมาทีความกัน ตีความด้วยความคิด มันไม่เข้ามาถึงจิตเลย ไม่เข้าถึงตัว อวิชชา ไม่เข้าถึงตัวอะไรเลย แล้วก็โวหาร ตีโวหารกันไป นี่ไง วาทะกรรมการตีฝีปากกัน แล้วแสดงออกมา แสดงออกมากิเลสทั้งนั้นนะ กิเลสทั้งนั้น แต่ถ้าเป็นธรรมนะ เป็นธรรมขึ้นมามันเป็นผู้เสียสละ เพราะอะไร เพราะเรากว่าจะเป็นธรรมได้

คูสิ คูชวานานะ คูพ่อแม่เคยเป็นชวานา เขาทำอะไรโถนาขึ้นมา เขาได้ข่าวขึ้นมา เขาเข้ายุ่งเข้าไห เอาสิ่งนี้เก็บไว้ เวลาเขาเอามากินเอามาใช้นะ ตกเมล็ดสองเมล็ด เขาเก็บนะ เขาเก็บเขารักษา ไอ้คนที่ไม่เคยทำนะ “อู้อู.. ของเล็กน้อย ทำไมตระหนี่ถี่เหนียว ทำไมไป

เก็บรักษา ของแค่นี้เอง..” มันไม่เห็นการลงทุนลงแรงในการหว่านการไถ การทค่น้ำการ
รักษา ข้าวแต่ละเมล็ดกว่าจะได้มา มันแสนทุกข์แสนยาก

พอแสนทุกข์แสนยาก ได้มาต้องถนอมรักษา ใช้มันด้วยตามความจำเป็น ข้าวกิน
อยู่อาศัย เรากว่าจะได้มาด้วยความยากลำบาก นี่ปฏิบัติธรรมนะ ตีโหวหารเง อย ข้าว.. ข้าว
ก็ทำนา ปากเปียกปากแฉะ ไม่รู้ว่านาอยู่ที่ไหน ไม่รู้ว่าการหว่านการไถเขาทำกันอย่างไร
มันถึงเป็นวาทะกิเลส เนี่ยวาทะกรรมมันตีโหวหาร เป็นวาทะกิเลสก็ได้ เป็นสิ่งที่เรื่องโลก
ถ้าเป็นผู้มีคุณธรรม เขาก็พูดถึงวาทะกรรม มันก็อยู่เท่านั้นนะ คือมันไม่เข้าถึงจิต มันไม่มี
ภาคปฏิบัติ

แล้วเวลาภาคปฏิบัติของเรา วาทะแห่งธรรม มันหยุด โลก หยุดความคิด หยุดการ
หมุนของมัน จิตที่จะหมุนไป หยุดมัน หยุดด้วยสมาธิ มันจะหยุดของมัน ! หยุดของมัน
เพื่อให้มีโอกาสได้ค้นคว้าของมัน ถ้าค้นคว้าของมัน มันจะเกิดกับเรา แล้วการหยุดอย่าง
นี้ คุณ เราต่างคนต่างหยุดกันนะ ล้อธรรมจักร ล้อของความคิดในหัวใจเรา ที่มันหมุนอยู่
ทุกๆ เพื่อจะให้มันหยุด หรือถ้ามันหมุนไปด้วยปัญญาอบรมสมาธิ ก็ทคมันกลับมา
ทคให้มันหยุดให้ได้ ให้มันหมุนฟรีให้ได้

เพราะสมาธิไม่ใช่หยุดตาย สมาธิ คุณ เวลามันล้อมันหมุน มันเคลื่อน ไปไหน
แต่ที่มันหมุนอยู่โดยที่มันไม่ติดดิน มันจะเคลื่อน ไปไหน มันหมุนอยู่ จิตก็เหมือนกัน จิต
ไม่มีการหยุดนิ่ง จิตมันพลังงานมันแสดงตัวตลอดเวลา แต่มันแสดงตัวด้วยความคิด
ความคิดเป็นอวิชา ความคิดเป็นความคิด มันมีข้อมูลของมัน มันก็พุ่งช่านของมัน
ออกไป

แต่พอเราเอาข้อมูลนั้นออก ด้วยปัญญาอบรมสมาธิ ข้อมูลออกไป ชันธุ์ รูป
เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันมีไปด้วยอะไร มันมีกิเลสอวิชา มันทำให้มีความ
อยากมีความร้อนรน มีความกระทำต่างๆ ที่ตีโหวหารนะ “ธรรมะๆ” ธรรมะทำไมมันร้อน
อย่างนั้น ธรรมะทำไมไปเบียดเบียนคนอื่นอย่างนั้น ธรรมะทำไมไปเหยียบย่ำเขาอย่าง
นั้น มันจะไปทำอะไรของมัน เพราะอะไร เพราะมันสงบใจ ถ้าใจมันสงบแล้วมันร่มเย็น
ของมัน มันจะไปเดือดร้อนได้อย่างไร มันจะไปทำลายเขาได้อย่างไร เพราะมันเหมือน
ชวานานะ ชวานาทำนามาขนาดนี้ ได้ข้าวได้อะไรมา มันจะถนอมรักษา

นี้ก็เหมือนกัน กว่าจะได้สมาธิมา กว่าจะได้จุดยืนของเรามา เราลงทุนลงแรงขนาดนี้ แล้วคนอื่นล่ะ ชวนาที่อื่นเขาก็ทศน้ำ มันไม่เหมือนเขาแย่งน้ำทำนากันนะ เขาแย่งน้ำทำนาก็เพราะเขาเห็นผลประโยชน์ใช้ใหม่ ทศน้ำเข้านาต่างคนต่างแย่งกันเพื่อจะเอาน้ำเข้านา นี่เหมือนกัน ในเมื่อเราประพฤติปฏิบัติ มันไม่ต้องไปแย่งกับใคร มันไปแย่งน้ำที่ไหนล่ะ น้ำใจนะ มันต้องแย่งที่ไหน ! น้ำใจแค่แสดงออก มันก็เป็นน้ำใจใช้ใหม่ แค่ว่าเราแสดงออก ยิ้มแย้มแจ่มใสมันก็เป็นน้ำใจหรือยัง น้ำใจไม่ต้องไปทศน้ำเข้านา ไม่ต้องไปแย่งน้ำทำนากัน ไม่ต้องแย่งน้ำจนเกิดศึกสงครามกัน น้ำใจแสดงออกขึ้นไปมันเป็นประโยชน์แล้ว

แล้วในการประพฤติปฏิบัติของเรา เราต้องดูของเรานะ ดูหัวใจของเรานะ หัวใจนะ หัวใจมันมี ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลเป็นอย่างไร สมาธิเราเป็นอย่างไร ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา นี่วาทะธรรมมันหยุดโลก หยุดการหมุนไป ถ้าการหยุดไป มันหมุนกลับทวนกระแส หมุนไปนี่เป็นโลก โลกียปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นมา สิ่งที่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ตีฝีปากกัน ตีวาทะกัน มันเป็นอย่างไร เป็นโลกทั้งนั้นนะ มันเกิดจากใจ เกิดจากโลกียปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นมา ปัญญาที่เกิดขึ้นจากการศึกษา ปัญญาที่เกิดขึ้นจากเราตั้งใจศึกษาแล้วเราจำข้อมูลได้ แล้วก็เอามาตีความกัน

แต่ถ้าจิตมันว่างของมัน จิตมันปล่อยของมัน ตัวจิตเห็นใหม่ ดวงค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ บุพเพนิวาสานุสติญาณก็ไม่ใช้ จุตูปปาตญาณก็ไม่ใช้ อาสวักขยญาณที่เข้ามาทำลายตัวจิต ทำลายตัวจิต ! ไม่ใช่ทำด้วยความคิด ! ความคิดคิดอย่างนี้ไม่ได้ ความคิดเข้าถึงตัวใจไม่ได้ แต่มันเกิดมรรคญาณ มันเกิดธรรมจักร จักรที่เกิดขึ้นมาในหัวใจที่มรรคญาณที่เกิดขึ้นมา นี่ไงธรรมะหยุดโลก ธรรมะหยุดโลกเลย หยุดให้โลกมันหยุดได้ ถ้าหยุดได้ขึ้นมา สิ่งที่ยุติได้ขึ้นมามันเป็นสัมมาสมาธิ

ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ สิ่งที่เกิดจากสมาธิ มันเกิดจากสิ่งใด แล้วเวลาทวนกระแสเข้ามา เกิดทวนกระแสกลับเข้าไป นี่ไง ที่ว่าทวนกระแส ทวนกระแสกลับเข้าไป มันเป็นโลกุตตรปัญญา โลกุตตรเพราะอะไร เพราะมันทวนกระแสโลก มันไม่หมุนไปตามโลก โลกคืออะไร โลกคือจิตมันหมุน จิตมันมีความคิด ชั้นมันหมุนไป รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันหมุนไปเรื่อยๆ มันสืบทอดตลอดเวลา มันไม่หยุดนิ่งหรือ มันเกิดดับ

ขนาดไหนมันก็หมุนของมันออกไป แล้วเราทำให้มันหยุดได้ ทำให้มันพักได้ พอพักได้
ขึ้นมา แล้วถ้าเรามีจิตของเราขึ้นมา

เวลาเรามีจิตของเราขึ้นมา มันมีฐานของมัน นี่สัมมาสมาธิเพราะอะไร เพราะมันมี
ศีล พอมันมีศีลก็ควบคุมให้จิตเป็นปกติ จิตปกตินี้เป็นสมาธิของปุถุชน ปุถุชนเขามีสมาธิ
อยู่แล้ว ถ้าปุถุชนไม่มีสมาธิ ไม่มีสติคือคนบ้า คนบ้านะ คนสติอ่อน คนสมาธิอ่อน คน
สมาธิสั้น สมาธิยาว มันก็เป็นอำนาจวาสนาของแต่ละบุคคลที่สร้างมา คุณติ ครอบงำภิกษุเรา
คุณติ สันตกายนี้สติของเขาสงบเสงี่ยมมาก สติเขาดีเห็นใหม่ นี่โง่วาทะกรรม ถ้าวาทะ
กรรมทำสิ่งที่ดี จนพระทั่วไปเข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์ ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า ไม่ใช่ ! ไม่ได้เป็นอะไรเลย

แต่เวลาพระสารีบุตรเป็นพระอรหันต์นะ กระโดดข้ามคลอง จนพระเจ้าไปเฝ้า
พระพุทธเจ้าว่า พระสารีบุตรเป็นพระอัครสาวกเบื้องขวาแล้วเป็นพระอรหันต์ด้วย ทำไม
แสดงกิริยาอย่างนั้น “กิริยาภายนอก” ถ้ากิริยาเป็นธรรม มันเป็นธรรมทั้งนั้นนะ กิริยาของ
พระสารีบุตรเป็นธรรม เป็นเสนาบดีโดยธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดง
ธรรมที่ไหน พระสารีบุตรจะแสดงธรรม หรือมีพระที่สงสัย พระสารีบุตรจะแสดงธรรม
ใครฟังธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วไม่เข้าใจ เพราะคนเรากุศลภาวะไม่
เหมือนกัน ก็มาถามพระสารีบุตร

พระสารีบุตรจะแจ่มแจ้งให้เข้าใจ พอเข้าใจขึ้นไป นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า นี่วาทะกรรม ไม่ใช่วาทะธรรม ธรรมยังไม่เกิด ถ้าเกิดแล้วทำไมไม่
เข้าใจ ทำไมต้องมาหาพระสารีบุตรให้แจ่มแจ้งให้ฟัง แจ่มแจ้งแล้วไปประพฤติปฏิบัติ
พระสารีบุตรเป็นพระอัครสาวกเบื้องขวา เป็นธรรมเสนาบดีด้วย แต่เพราะว่าจิตนิสัย
เป็นอย่างนั้น สันตกาย เรียบร้อยมาก ทุกคนว่าเรียบร้อยมาก กิเลสทั้งตัว ! กิเลสทั้งตัวเลย
พระพุทธเจ้าถึงแสดงกายว่า “การสงบเสงี่ยมนี้มันสงบเสงี่ยมที่กาย มันไม่สงบเสงี่ยมที่
หัวใจ” สันตกาย กายสงบ หัวใจไม่สงบ ! หัวใจไม่เป็นความจริง !

ย้อนกลับไป เทศน์วันนั้น พระสันตกายเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเลย สิ่งที่จิตมัน
สงบขึ้นมา มันย้อนออก ถ้าย้อนออกมันจะวิปัสสนา ย้อนออกนะ มันเป็นโลกุตตรธรรม
ธรรมอย่างนี้เกิดอย่างไร ถ้าธรรมอย่างนี้เกิดมันถึงจะเป็นวาทะแห่งธรรม วาทะแห่งธรรม

มันจะเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมามันเป็นปัญญาของเรา ปัญญาที่เกิดขึ้นจะไม่พูดกันปากเปียกปากแฉะอย่างนั้น การพูดกันปากเปียกปากแฉะ เหมือนคนไม่เคยทำมาแล้วเห็นคนทำน่ายังดูถูกเขาณะ ว่าคนทำนาคือเป็นคนจนคนทุกข์คนจน เราเป็นเศรษฐีมหาเศรษฐี เราไม่ต้องทำนา เราก็มั่งข้าวกิน

ไอนี้เป็นข้าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนธรรมเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วางธรรมและวินัยไว้ เหยียบย่ำธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วยังเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นสมบัติของตน มันเป็นเรื่อง มันไม่เป็นความจริงหรอก ไม่เป็นความจริงอะไรสักอย่างเลย แล้วจะไม่รู้อะไรสิ่งใดเลย ก็เลศเหยียบย่ำใจ เหยียบตัวเอง ทำลายตัวเอง ตัวเองยังไม่รู้เลยก็เลศทำลายเรา แต่ไปอ้างอิงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นผู้รู้ ผู้มีความเข้าใจ ไปอ้างอิงถึงสภาวะแบบนั้น นี่มันน่าสลดสังเวชนะ

ครูบาอาจารย์ท่านเป็นธรรม ท่านมองเห็น มองเห็นจริต มองเห็นนิสัย มองเห็นพฤติกรรมของลูกศิษย์ แล้วพฤติกรรมของลูกศิษย์จะมาขวางคลอง ขวางโลกอยู่อย่างนี้ มันมาทำไม ! มาเพื่อชำระกิเลสใจใหม่ มาเพื่อจะชำระกิเลส มาเพราะเราต้องการผู้ชี้นำ เราต้องการความจริง เราไม่ใช่มาขวางโลก เราไม่ใช่มาใหญ่มาโต จะมาคับฟ้า ที่นี้ไม่มีคนใหญ่ ! คนใหญ่คือกิเลส มีแต่คนอ่อนน้อมถ่อมตน ถ้าใครอ่อนน้อมถ่อมตน ใครเห็นสังขาร มันจะลงใจ

ถ้าใจนี้ไม่ลงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ไม่ลงธรรมวินัย ไม่ลงธรรมวินัยมันก็เทวทัตใจ เทวทัตบวชในศาสนานะ เป็นญาติด้วยยังมาขวาง ขวางองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย เวลาขอปกครองสงฆ์ ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอายุพรรษามากแล้ว จะเป็นผู้ปกครองสงฆ์ แม้แต่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระพุทธเจ้ายังไม่ให้ปกครองเลย ให้ธรรมและวินัย เพราะอะไร เพราะมันส่งต่อกันมาเป็นอีก ๕,๐๐๐ ปี

สิ่งที่คนมีเขว้าปัญญามาก คนที่มีหัวใจที่เป็นธรรม เขาจะเคารพบูชาของเขา เวลาองค์หลวงปู่มั่นท่านศึกษาของท่านนะ แม้แต่ที่ว่าหลวงปู่มั่นยังมีกิเลส หลวงปู่มั่นยังไม่ลงอุโบสถ ลงร่วมกับพระต่างๆ ท่านบอกว่า “แม้แต่ตัวอักษรนะ ยังไม่ให้ใครเหยียบย่ำ

เลย เพราะตัวอักษรนะ มันเป็นเรื่องธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้” แต่ในการประพฤติปฏิบัติธรรมวินัย เห็นไหม “นานาสังวาส” สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมา มันเป็นเรื่องกตึกา ที่นี้ข้อกตึกา เราก็ทำตามกตึกานั้น เหมือนกฎจรรยาจร

เราจะเป็นคนมั่งมีศรีสุข หรือคนทุกข์คนจน เวลาลงไปถนนนะมีค่าเท่ากัน ต้องถือกฎจรรยาจรเหมือนกัน เรามาจากไหน จะเล่นเล่นขวเข้าไป สวนเข้าไป มันเป็นไปไม่ได้หรอก ! มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เราเป็นคนมีสติสัมปชัญญะ จะคนมั่งมีศรีสุข คนมีคุณธรรมขนาดไหน ลงไปกฎจรรยาจร ก็คือกฎจรรยาจร เราต้องไปทางเลนซ้าย จะแข่งแล้วค่อยแข่ง มันต้องเป็นกฎจรรยาจร

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมวินัยเป็นอย่างนั้น ! ในเมื่อบัญญัติไว้ในพระไตรปิฎก ในเมื่อผู้เคารพธรรมวินัย มันไม่เหยียบย่ำธรรมวินัยใจ ทำตามสภาวะแบบนั้น แต่เรามีคุณธรรมในหัวใจด้วยกัน เรารักกัน เรานูชากัน เราดูแลกัน เราดูแลกันแต่เราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างหากละ นี่เป็นคุณธรรม แต่โลกมองไม่เห็น โลกกลับมองเป็นทัญญูมานะ มันเป็นเรื่องทัญญู ทัญญูที่ถูกต้อง ทัญญูที่เคารพธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นทัญญูที่บวก ทัญญูที่ดี

ถ้าทัญญูที่ดีมันเป็นธรรม เป็นมรรคญาณ มรรคสิ่งที่ทำให้ประเสริฐเลิศเลิศ แต่เรามีน้ำใจต่อกัน แล้วเราดูแลรักษากัน มันจะเป็นอะไรไป มันเป็นเรื่องที่ควรกระทำใช้ไหม ใครก็แล้วแต่ในเมื่อเกิดมามีลมหายใจเหมือนกัน มีหัวใจเหมือนกัน ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา มันก็มีค่าเท่ากัน คูสิ นางวิสาขามหาอุบาสิกาเป็นพระโสดาบัน ได้บวชที่ไหนไม่ได้บวชเลย ! เป็นพระโสดาบันใจ

นี่ในปัจจุบันนี้ ยังว่าอยู่เลย ทำไมผู้หญิงไม่ได้บวช ทำไมต้องเป็น.... ใอันนี้มันเป็นภาชนะ ใอันนี้มันเป็นเปลือก แต่หัวใจมันเป็น ! เวลาเป็นมันเป็นที่หัวใจ มันไม่ได้เป็นที่เครื่องทรงที่รูปร่างร่างกาย ไม่เป็นหรอก ! ร่างกายนี้ไปนิพพานไม่ได้นะ ร่างกายไปนิพพานไม่ได้หรอก

คูสิ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลานิพพานไป เผาศพ ศพเผาแล้วกระดูกเป็นพระธาตุ มันเอาศพไปหรือ เอาร่างกายไปหรือ ไม่ได้เอาไป อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมุจฺจิง สุตฺติ ใน

เมื่อทำลายภพ ภพคือตัวจิต ทำลายกิเลสเข้ามาก่อน คูตี สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิด พิจารณาภายในให้เห็นสัจจะความจริง เอาอะไรไปพิจารณา

ถ้าตีโหวารนะ มันก็เอาความคิดพิจารณา ถ้าความคิดพิจารณานะ ทางโลกเขา พิจารณาได้หมดแล้ว เขาทำหนังสือสารคดี ดีกว่าเราอีก เขาไปศึกษาไปค้นคว้ามาให้ด้วย ว่า ร่างกาย ในมนุษย์ร่างกายมีเท่าไร มีเซลล์อะไรบ้าง มีโรคอะไรบ้าง มีไวรัสอะไรบ้าง มีเชื้อโรคอะไรบ้าง ในร่างกายมีอะไร ทางกายแพทย์เขาเคลียร์ได้หมด ดียิ่งกว่าเราอีก แล้วมันเป็นประโยชน์อะไรล่ะ มันเป็นวิชาชีพ

แต่ถ้าจิตมันเข้าไปดูสภาพร่างกาย ร่างกายเพราะอะไร เพราะร่างกายก็คือร่างกาย นี่เรารู้โดยวาทะแห่งกิเลส พิจารณาภายในก็รู้จักกาย เด็กมันก็รู้จัก ตีมันก็ร้องไห้ ร่างกายก็อยู่กับมันนั่นนะ มันรู้จัก รู้จักอย่างไร รู้จักด้วยความยึดมั่นไง แต่เวลาจะพูดถึงธรรมะก็ อวดเขาหน่อยหนึ่งว่ารู้

ถ้ารู้ทำไมมันสละเส้นผมบนหัวมันไม่ได้ ! ถ้ารู้ทำไมมันสละเพศของมันไม่ได้ !

ถ้ามันสละมาสิ เพศของมันนะ เพราะสิ่งนี้ มันเป็นสิ่งที่เราคิดมัน สละมันออกไป โกงมันทิ้ง แล้วนุ่งห่มเพื่อธงชัยพระอรหันต์ นี่ผ้ากาสาพัสดร์ สิ่งนี้เป็นธงชัยพระอรหันต์ ให้มันตื่นตัวตลอดเวลา นี่ให้มันตื่นตัวตลอดเวลาเพราะอะไร เพราะมันรู้จริง มันรู้จักหัวใจ สิ่งนี้มันจิตสงบขึ้นมา จิตมันเห็น จิตมันรู้ จิตมันเป็นไป จิตมันแยกแยะ

ถ้าจิตมันแยกแยะขึ้นมา สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิดในกาย ทั้งๆ ที่กายนี้ของเรา เกิดมาโดยกรรม คนเรานี้เกิดมาโดยกรรมนะ เกิดมาเพราะมันมีกรรม มีสถานะถึงเกิดมาเป็นมนุษย์ พอเกิดเป็นมนุษย์ ร่างกายนี้ไม่ใช่ของเราหรือ ถ้าไม่ใช่ของเรา เราเกิดมาทำไม มนุษย์สมบัติสำคัญมาก มนุษย์สมบัตินี้เราเกิดเป็นมนุษย์ เห็นไหม คูตี เจ้าชาย สิทธัตถะก็เกิดเป็นมนุษย์ เวลาขึ้นไปแสดงธรรม พระมารดาในชั้นดุสิต ขึ้นไปนะ ไปอย่างไร มนุษย์ไปได้หมดล่ะ เพราะเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เป็นสมบัติของเรา

คูตีเวลาคิดก็ว่า เราก็พิจารณาไปสิ ว่าเราเป็นมนุษย์ แล้วเราสมมุติว่าเราเป็นสัตว์สี่ สัตว์มันทุกข์ยากขนาดไหน นี่เราเป็นมนุษย์ เพราะเป็นมนุษย์ขึ้นมา เพราะมีร่างกายเป็น

มนุษย์ แล้วมันไม่ใช่เราตรงไหนล่ะ มันเป็นอริยทรัพย์นะ มันเป็นสมบัติของเรานะ ถ้าไม่เป็นสมบัติของเรา เราจะเกิดเป็นมนุษย์ได้อย่างไร แต่มันเป็นสมมุติ ! สมมุติว่าเป็นวาระวาระของชีวิตนะ ๑๐๐ ปี แต่จิตนี้มันไม่เคยตาย จิตมันข้ามภพข้ามชาติได้ จิตมันเกิดนะ การเกิดตายสิ เรายังไม่สิ้นกิเลส ก็ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มันยังเกิดต่อไป

นี่มันเกิดต่อไป เกิดต่อไปเพราะอะไร เพราะเหตุการกระทำ นี่เหตุการณ์กระทำในเมื่อมีเหตุการณ์กระทำ เราจะทำสิ่งที่ดี เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นธรรม บรรลุธรรม วางธรรมวินัยไว้ ในเมื่อมีการเกิด ต้องมีการไม่เกิด ถ้ามันไม่เกิดแล้วจะอย่างไร นี่ไง พอเรามาศึกษา มากันแล้วแล้วเราทำได้จริง เราทำได้จริง มันเป็นวาทะแห่งธรรม แห่งธรรม ! ธรรมที่เกิดจากหัวใจ มันหยุดหัวใจเรา หยุดขึ้นมาให้เป็นสัมมาสมาธิ

แล้วมันออกใคร่ครวญ ให้ออกมาจืดเห็นกาย สักแต่ว่ากาย แยกกาย กายมันคืออะไร กายถ้ามันโดยสภาวะธรรมนะ โดยสภาวะทางวิทยาศาสตร์ เวลาคนตายไปแล้วก็วันร่างกายมันถึงสุพังทำลายไป แต่ถ้าจิตมันเห็นนะ เห็นเป็นอุคคหนิมิต แล้วจิตมันสงบขึ้นมา มันรำพึงไป มันจะให้เป็นส่วนใดก็ได้ ให้อุให้พอง ให้ออกสลาย ให้อทำลายให้เปลี่ยนแปลง ให้เป็นดิน เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟ มันชั่วเสียวินาที มันพริบๆๆๆ ถ้าจิตมันดี มันพริบๆๆ เพราะอะไร ทำไมมันทำลายได้เร็วขนาดนั้น

ดูสิ เราทำลายสิ่งใด ความร้อนขนาดไหน มันถึงจะทำลายสิ่งนั้นได้ แล้วเผาผลาญสิ่งใด มันจะทำลายได้ แต่ขณะที่สังขารมันเร็วมาก เนี่ยอริยสัง เพราะมันเห็นสภาวะแบบนี้ มันไม่มีสิ่งใดเลย มันแปรสภาพไป พอจิตมันรู้มันเห็น มันฉลาดขึ้น มันรู้ด้วยปัญญา มันเห็นมันรู้มากขึ้น มันสลัดมันสังเวช มันทิ้ง บ่อยครั้งเข้า มันทิ้งแล้วทิ้งอีก ทิ้งแล้วทิ้งอีก เพราะต้องทำบ่อยครั้งเข้า ไม่ใช่ทำหนเดียว นี่ชาวนาเขาทำนาในที่นา เขาทำแล้วทำเล่า เขาถึงได้เมล็ดข้าวมาตลอดเวลา

ไอนี้คิดหนหนึ่งนะ เป็นสูตรสำเร็จใจ ให้นึกเห็นกาย แล้วก็ปล่อยกาย เป็นโสดาบัน เห็นกายปล่อยกาย เป็นสกิทาคา เห็นกายปล่อยกาย เป็นอนาคา มันเห็นบ้า ! มันบ้า ! มันบ้าด้วยกิเลสของมัน มันไม่เป็นความจริง

เว้นไว้แต่ “จิปปาปัญญา” คองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่งคนเดียวเห็นไหม ที่เดียวสิ้นไปเลย สิ่งทีเห็น สิ่งทีมันคาย คายกิเลส สิ่งทีเห็น เวลาปัญญามันเห็น เวลาสังขธรรมมันหมุนเข้ามา เพราะสังขธรรมเป็นธรรมจักร นี้ไง มรรคญาณไง เนี่ยสังขธรรม อาโลโก อุทปาติ ปัญญา อุทปาติ วิชชา อุทปาติ นี้มรรค ๘ มันเป็นงานชอบ เพียรชอบ มันหมุนกันจนเกิดปัญญา เกิดญาณ เกิดญาณทัตสนะ เกิดความเห็น เกิดความรู้ เกิดความสังขธรรม นี้ไง กิจจญาณ

กิจจญาณ ทีจิตมันเป็นไป มันหมุนเวียนของมันไป มันเป็นกิจการกระทำของมัน มันทำของมัน ถึงทีสุดของมัน มันปล่อย มันปล่อยเพราะอะไร เพราะว่าเราเกิดตาย เกิดตาย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนอดีตชาติไป ไม่มีต้น ไม่มีปลาย จิตนี้มันเกิดมาซับซ้อนมามากนัก สิ่งทีซับซ้อนมามากนัก กิเลสมันซับซ้อนมา กิเลสมันแก่นของกิเลส มันผูกหัวใจมามากนัก มันคิดทำทีเดียวแล้วจะรู้จริง ทำทีเดียวแล้วรู้จริงต้องมีบารมี คือต้องสร้างบุญมามาก ต้องเสียสละมามาก ต้องสร้างสมบุญญาริการมาก

แต่ของเรา มันสร้างสมบุญญาริการมาแค่นี้ไง สวาก สวากะ ผู้ได้ยิน ได้ฟัง ผู้ทีได้ยิน ได้ฟัง แล้วมีการกระทำขึ้นมา เรามีการกระทำขึ้นมา สังขะของเราเกิดขึ้นมาแล้ว เราทำของเราจริงจังขึ้นมา มันจะปล่อยขนาดไหน ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าตักขฬาน คือมันปล่อยชั่วคราว การปล่อยมันปล่อยอยู่ มันปล่อยด้วยปัญญา แต่มันมรรคไม่สมควร “ทเวเม ภิกขเว ทางสองส่วนเธอไม่ควรเสพ” กามสุขัลลิกานุโยค นี้ไง เวลามันปล่อยมันมีความสุข

กามสุขัลลิกานุโยค ติดสุข คิดว่ามันปล่อยแล้วมีความสุข สุขเพราะอะไร สุขเพราะมันปล่อย ปล่อยด้วยปัญญา พอปัญญามันปล่อย มันจะว่างโล่งโงมมาก กามสุขัลลิกานุโยค เวลาวิปัสสนาไป ต่อสู้ไป แล้วสมาธิไม่พอ ต่อสู้ไปขนาดไหน มันก็คือกัด้าน ก็ไม่เป็นไป อตตกิลมถานุโยค ทำแล้วไม่ได้สมความปรารถนา ทางสองส่วนเธอไม่ควรเสพ กามสุขัลลิกานุโยค อตตกิลมถานุโยค

การประพฤติปฏิบัติ เดี่ยวอัตตะ เดี่ยวสุขะ เพราะอะไร เพราะกิเลสในหัวใจมันพยายามผลักไส มันบิดเบือนให้การกระทำของเราออกนอกถุ่นอกทาง มัชฌิมาปฏิปทา ทเวเม ภิกขเว ทางสองส่วนไม่ควรเสพ อตตกิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค ทางสอง

ส่วนไม่ควรเสพ มัชฌิมาปฏิปทา.. มัชฌิมาปฏิปทาของใคร มัชฌิมาปฏิปทาคือมรรค
สามัคคี มรรคสามัคคี มรรครวมตัว นี้โศดาปัตติมรรค โศดาปัตติผล

สิ่งที่จะเป็น โศดาปัตติมรรค “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา...” สิ่งใดสิ่ง
หนึ่งคือสังขารที่มันเกิดขึ้นเป็นธรรมดาที่เห็นอยู่ ที่เห็นความเป็นไป ที่เห็นกายที่เห็น
มันแปรสภาพ “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา มันต้องดับไปเป็นธรรมดา” แล้ว
มันดับไหม มันดับไหม เวลาเราปล่อยมันดับไหม ถ้ามันดับมันรู้อะไร มันไม่รู้อะไร
หรือ นี่ดูสูตรใจ ในสังขารมบอกว่าเป็นอย่างนี้ นี่เงติโวหาร นี่วาทะกรรม

วาทะกรรม... วาทะคือความคิด คือความเห็น

วาทะกรรม คิดเองทำเอง ตูเอง ความเห็นเอง

วาทะกรรม แล้วก็หลอกตัวเอง แล้วตัวเองก็ลุ่มกึ่งลุ่มหายไปอย่างนั้นนะ

วาทะแห่งธรรม ! วาทะแห่งธรรมมันต้องเกิดสังขารความจริง มันจะรู้จริง เห็นจริง
ของมัน มันจะหมุนเข้ามา แล้วสติสัมปชัญญะพร้อมสมบูรณ์ แล้วจิตใจนี้สว่างาม จิตใจ
เป็นที่น่าเคารพบูชา เพราะอะไร เพราะการกระทำของมันลุ่มลุ่มคลุกคลานมา มันต่อสู้มา
มากมายมหาศาล สิ่งสังขารอันนี้มันประเสริฐมาก

ถ้าประเสริฐมาก เราทำบ่อยครั้งมีสติสัมปชัญญะบ่อยครั้ง นี่เงิ ถ้ามีพื้นฐานอย่าง
นี้ คนๆ นั้นจะเป็นคนดี คนๆ นั้นจะอยู่ในร่องในรอย คนๆ นั้นจะทำในสิ่งที่ดีๆ เพราะ
อะไร เพราะสิ่งที่เราทำในหัวใจ เหมือนชวานา เขาทุกข์ยากทั้งชีวิต ทำนาทั้งชีวิตเลย

นี่ก็เหมือนกัน เราทำวิปัสสนา เราทำปัญญาของเราตลอดเวลาของเราขึ้นมา มัน
แยกแยะ มันปล่อย ปล่อยขนาดไหน ช้าแล้วช้าเล่า ไม่ประมาทไม่เดินเล่อ มีครูบาอาจารย์
คอยชี้แนะ ถึงที่สุด.. ช้าแล้วช้าเล่า ถึงที่สุดนะ..

“กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์”

จิตเป็นจิต แล้วจิตอันที่มันวิปัสสนา มันจะรวมลง สังขารมันประกาศขึ้นกลาง
หัวใจเลย “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องมีการดับไปเป็นธรรมดา”
มันดับหมด ! ดับหมดเลย ! นี้กาย เวทนา จิต ธรรม ดับ ! จิตรวมหมด ลึก ออกมาเข้าใจ

สังขะ นี่ใจถอนสังโยชน์ ถอนความจริงหมดในหัวใจเลย ถอนความจริงนะ ถอนความจริงจริง ถอนสังขธรรมไป ว่าเวลาสังขธรรม มรรคญาณมันหมุนไปนี่สังขธรรมทั้งนั้นนะ สังขธรรม ตัวสังขธรรมนี้ถ้าเราไปติดสังขธรรม มันจะเป็นธรรมได้อย่างไร

ถึงที่สุดแล้วสังขธรรมก็ถอน ! ทุกอย่างถอนหมดเลย ! แล้วมันเป็นอีกอันหนึ่งขึ้นมา “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับไปเป็นธรรมดา” มันดับแล้ว ! สิ่งนั้นดับหมด สักกายทิฐิฐิความเห็นผิดในหัวใจดับหมด ดับ ! ไม่มีเหลือในหัวใจเลย

สิ่งนี้มันเกิดมาจากไหน เนี่ยวาทะแห่งธรรม มันหยุดโลก โลกคือความเกิด ไม่เกิดอีกแล้ว ไม่เกิดในอบายภูมิอีกแล้ว หยุดอยู่ในปัจจุบันนี้ จะเวียนเกิดเวียนตายในวัฏฏะนี้ อีก ๗ ชาติ ถ้ามันทำต่อเนื่องไม่ได้

แต่ถ้าทำต่อเนื่องขึ้นไป ทำต่อเนื่องขึ้นไปจะหยุดการเกิดและการตาย ทำต่อเนื่องเข้าไป วิปัสสนาเข้าไป สิ่งนี้วิปัสสนากายก็ได้ กาย เวทนา จิต ธรรม แต่ต้องมีฐานของสมาธิ สมาธิของชั้น โสคาบัน มรรคของโสคาบัน มรรคของสภิกาทคา มรรคของอนาคามรรคของพระอรหันต์ ทำไมมรรคมันต่างกัน มันต่างกันเพราะกิเลสมันต่างกัน กิเลสหายาบ กิเลสละเอียด ความเห็นผิดเฉยๆ ความเห็นผิดว่ากายเป็นของเรา นี่ใจ

ที่ว่า “กายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย” อันนั้นมันวาทะแห่งธรรม ! มันวาทะแห่งฝิปาก ! ไม่ใช่เรา.. ไม่ใช่เรา.. ก็เกิดมาเป็นเรา ! เกิดมาเป็นมนุษย์ ไม่ใช่เราได้อย่างไร มันเป็น ! มันเป็นโดยสมมุติ เพราะมันไม่มีสังขธรรม เพราะมันไม่มีความเห็นจริง ถ้ามันมีความเห็นจริงขึ้นมาแล้ว มันปล่อยวางแล้วใจ นี่ใจมันถึงเป็นสักแต่ที่เรา เราเหมือนกันถ้าจิตมันแยก เพราะพระโสคาบัน คือกายกับจิตแยกออกจากกัน โดยธรรมชาติเลย กายกับจิตแยกออกจากกัน โดยธรรมชาติ !

แต่ในจิตนั้นนะ กามราคะ ปฏิฆะในหัวใจเต็มไปหมดเลย พระโสคาบัน คูสิ นางวิสาขาเป็นพระโสคาบัน มีหลานรักอยู่คนหนึ่ง ทำงานแทนตลอดเวลา ถึงเวลาแล้วหลานตาย ร้องไห้ร้องห่ม ไม่อยากให้เห็นหลานตาย อยากให้อยู่เป็นความผูกพัน ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ร้องไห้ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“วิชาเธอเป็นอะไร ร้องให้ทำไม”

“ร้องให้เพราะหลานมันตาย”

“แล้วถ้าในโลกนี้ เขาเป็นหลานเธอทุกคนนะ เธอไม่ต้องร้องให้ทุกวันหรือ เพราะในโลกนี้คนเกิดคนตายวันหนึ่งเท่าไร มันเป็นเรื่องธรรมดา มันเป็นเรื่องกรรมของเขา”

นี่เรื่องธรรมดา.. พอธรรมดาบีบ จิตมันพาสติมันมาทันที หยุคหุดค นี่ไง พระโศดาบัน ภายกับจิตมันแยกจากกัน แต่ใจมันหลง ใจยังไม่เข้าใจสัจจะความจริง มันเห็นแต่กายนี้ไม่ใช่เรา กายสักแต่ว่า วิปัสสนาต่อไป ถึงที่สุดแล้วภายกับจิตแยกจากกันโดยธรรมชาติ สกิทาคา ต่อไปหมุนเข้าไป กามราคะทั้งหมดเลย กามราคะมันอยู่ที่ไหน กามราคะมันอยู่ที่ใจ ถ้าใจไม่ปรารถนา ใจไม่ต้องการ ไม่มีทาง ! มันจะเป็นกามไปไม่ได้ แต่เพราะต้องไปทำ นี่ไง “กายไม่ใช่เรา กายสักแต่ว่ากาย” แต่หัวใจมันสำคัญ

หัวใจมันเป็น หัวใจมันตัวหมักหมม ถ้าหัวใจมันหมักหมมขึ้นมา มันจะย้อนกลับขึ้นมา นี่ไงที่ว่า ถ้าไม่เห็นใจ ไม่เห็นสมาธิ ไม่รู้จักว่าใจมันเกิดที่ไหน แล้วมันจะไปแก้กิเลสกันที่ไหน สักกายทิฐิก็เพราะใจมันหลง พอเข้าใจแล้ว พอแยกออกมา ภายกับจิตแยกออกจากกัน เพราะภายกับจิตมันมีอุปาทานขึ้นมา มันแยกมา กามราคะ ปฏิกะอ่อนตัวลง พอ กามราคะ ปฏิกะอ่อนตัวลง มันว่างหมดเลย โลกนี้ราบเป็นหน้ากลอง ว่างมีความสุขมาก มีความสุขขณะที่เป็นผลงาน

แต่ถ้าในการประพฤติปฏิบัติขึ้นไป ชาวนาทำนาปีละสามหนสี่หน มันก็ต้องลงทุนลงแรง นี่ทำนาขั้นสูง ทำนาขั้น กามราคะ กว่ามันจะไปจับได้นะ คูตี เราทำนาบนดอน เราต้องชักน้ำขึ้น ทุกอย่างขึ้นหมดเลย นี่เหมือนกัน สมาธิก็ต้องให้แรงขึ้น “มหาสติมหาปัญญา” เป็นมหาสติ มหาปัญญาใคร่ครวญมัน แล้วจับมันให้ได้ แล้วใคร่ครวญมัน ถึงที่สุด ใครเป็น? ใครเป็นกาม? ร่างกายเป็นกามหรือ? สิ่งใดเป็นกามไม่มีเลย หัวใจมันเป็น มันเป็นความพอใจ มันเป็นกามฉันท์ มันเป็นมันพอใจตัวมัน มันก็เกิดความต้องการความเป็นไปของมัน ถึงตัวมันเองมันยังทำลายตัวมันเองได้ มันยังเสพสมตัวมันเองได้เลย

พอทำไปถึงที่สุด นี่ไง “ความคิดไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ความคิด” เพราะอะไร เพราะ
 กามเนี่ยนะ มันมีความพอใจ มันมีความต้องการ ความต้องการกับพลังงานอันเดียวกัน
 ไหม ? พลังงานคือตัวจิต พอมันถึงที่สุดแล้ว มันทำลายหมดแล้ว ฝึกซ้อมไป ฝึกซ้อมไป
 จนว่าง จิตว่างหมดเลย นี่ไง อนาคา ๕ ชั้น เพราะอนาคาจิตมันต่างๆ กันไป นี่จิตว่าง ตัว
 จิตล้วนๆ เลย นี่ตัวจิต เข้าไปถึงตัวจิตเห็นใหม่ นี่จิตจับจิต พอจิตมันจับจิตขึ้นมาได้ มัน
 วิปัสสนาเข้าไปถึงตัวมัน

นี่ไงที่ว่า โสคาบัน สกิทาคา อนาคา มรรคมันต่างกัน จากสติเป็นมหาสติ จาก
 ปัญญาเป็นมหาปัญญา แล้วพอเป็นมหาปัญญาขึ้นมา ตัวจิตเองนี่มรรคญาณ อาสวัคชย
 ญาณ สิ่งที่เป็นอาสวัคชยญาณ เพราะมันต้องเข้าไปทำลายของมัน มันเป็นที่ละเอียด
 ลึกซึ้ง ลึกซึ้งมาก

วาทะกรรมไม่รู้หรือ.. นี่ไง วาทะกรรมเห็นใหม่

“อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขารปจฺจยา วิญญฺณํ... เป็นอทิปปัจจยตา มีสิ่งนี้ สิ่งนี้
 ถึงจะมี...”

หยาบมาก ! หยาบมากๆ เลย มันเป็นวิทยาศาสตร์.. มันเป็นสูตรตายตัว..

แต่ถ้าใคร ไปเห็นอวิชา เห็นจิตเดิมแท้ณะ มันเป็นพลังงานที่เร็วมาก สันตติ ที่
 พลังงาน ที่ญาณทัสสนะเข้าไปจับมัน ได้ แล้วจับได้ใคร่ครวญ ด้วยอรหัตตมรรค มรรค ๔
 ผล ๔ อรหัตตมรรค อรหัตตผล ถึงที่สุดแล้ว มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ นี่วาทะแห่งธรรม
 หยุคโลก โลกไม่มี จิตดวงนี้ไม่อยู่ในวิญญูะ ไม่มีสัตตตะผู้ข้องในโลก จิตพ้นออกไปจาก
 กิเลสทั้งหมด เห็นใหม่

วาทะแห่งธรรม เกิดจากใจของเรา ที่เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วมีความ
 ศรัทธา มีความเชื่อ มีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะ แล้วก็มีกำลังใจของเรา ด้วยความประพฤติ
 ปฏิบัติ ด้วยความมุ่งมั่น ด้วยความจริงของเรา เราจะได้ความจริงนะ

แต่เราปฏิบัติกันไม่จริง กิเลสมันว่าจริง มันหลอก.. ไม่จริงหรือ ถ้ามันจริงนะ
 กิเลสไม่เกี่ยว โดยสังขารมน้ำที่ของเรา แดดออกต้องมีความร้อน ลมพัดมาต้องมีความ

เย็น ในสังขธรรม เราทำจริงต้องได้จริง เราปฏิบัติจริงๆ จังๆ รู้จริงเห็นจริง แล้วจะไม่ปากเปื่อยปากและไปตามโลกเขา

มันน่าสังเวชนะ พุทธธรรมะกันนะ ปากเปื่อยปากและเลย แต่ไม่มีความจริงอยู่ในหัวใจ แม้แต่ชนิดเดียวเลย แต่ครูบาอาจารย์ของเราะ แสดงออกด้วยหัวใจที่เป็นธรรม มันจะเป็นธรรมล้วนๆ

แต่คูตี ดูพระสันตกายกับพระสารีบุตร พระสารีบุตรเป็นพระอรหันต์นะ หมู่พระเขาตีเตียน สันตกายกิเลสทั้งตัวเลย เขาบอกว่านี่พระอรหันต์ เพราะสงบเสงี่ยม เห็นไหม

โลกเขามองแต่รูปร่างกาย.. ไม่เห็นหัวใจ.. ไม่รู้ถึงสังขจะความจริง.. อะไรจริงอะไรปลอม โลกตาบอด.. แต่ธรรมไม่บอด ธรรมหยุดโลก ธรรมะ วาทะธรรมหยุดโลก ให้โลกไม่เคลื่อนไป ด้วยสังขธรรม เป็นความจริงของหัวใจของครูบาอาจารย์ของเราเอวัง